

OMNES UNUM

(TODO UNO)

„Opominjamo vse duhovnike, one svetnega klera in one, ki pripajajo redovom in kongregacijam, da se povezani z vezjo bratske ljubezni, s skupnimi močmi in voljami trudijo za isti cilj, ki je dobro Cerkve, lastno posvečenje in posvečenje vernikov“

(Pij XII., Menti nostrae.)

K A Z A L O

Alojzij Košmerlj: Ob srebrnem škofovskem jubileju.....	33
Škof dr. Gregorij Rožman: „Quis potest capere, capiat“	37
Dr. Alojzij Suštar: Marija in duhovnik	39
Dr. Ivan Ahčin: Non obiit, abiit — In memoriam	42
France Glavač: Slovenski duhovnik v Argentini	45
Mons. Matija Škerbec: Slovenski katoličani v Z. D. A.	49
Naše semeniče v Adrogué	52
Setev in žetev	54
Jubileji	58
J. Stanislav: Virtuti et musis	59
Novice od vsepovsod	63

To številko revije pošiljamo še vsem sobratom, katerih naslovi so nam bili do sedaj dosegljivi. Tretjo bodo prejeli samo tisti, ki bodo revijo naročili. Prosimo, da pohitite z naročili. To morete storiti naravnost pri upravi: Rev. Stanko Škrbe, Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina, ali pa pri sledečih sobratih poverjenikih:

Kanada: Rev. Tone Vukšinič, 626 Glenhohne Ave, Toronto 10.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petri's Church, Dumont, Minnesota.

Italija: Rev. Tone Iskra, Via Transpontina 18, Roma.

Trst: Rev. Jože Jamnik, Škedenj, Via di Servola 40, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Celovec: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Avstrija: Mons. dr. Jože Jagodic, Amlach, P. Lienz, Osttirol.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, 17, rue Charles Dupret, Charleroi, Belgique.

Čile: Rev. Ludvik Ceglar, Capellan, Casa Central, Maipo (Buin), Chile.

Naročnina: Za Argentino in čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Vsi v Evropi morejo poravnati naročnino s štípendiji. Opravili bodo tri sv. maše. Po dogovoru bodo mogli na ta način poravnati naročnino tudi sobratje od drugod. Postopajli bomo takole: Kdor želi poravnati naročnino na ta način, naj to javi in naj maš ne opravi prej, dokler mu ne bo to na tem mestu sporočeno. Potem pa mora vsak javiti, da je sprejel dolžnost opraviti tri sv. maše.

Naročnino v denarju morete poravnati pri upravi ali pa pri gornjih poverjenikih. Uprava

Vse lepo prosimo, da sproti poročate o vseh važnejših dogodkih iz življenja naših duhovnikov po svetu in doma: jubileji, imenovanja, premestitve, smrti, novomašniki...

Posebej prosimo za vse resnične vesti iz življenja sobratov v zaslužjeni domovini!

Le tako bo mogla naša revija vršiti svoje veliko poslanstvo: Bratsko povezovali vse slovenske duhovnike v zamejstvu in doma in jih med seboj seznanjati.

Imamo namen priobčevati v naslednjih številkah naslove vseh slovenskih duhovnikov v inozemstvu (kolikor in kakor so nam znani), da bi vedeli, kje kdo je. Če ima kdo utemeljene pomisleke proti tej nameri v splošnem, ali pa le zahteva, da se njegovo ime in naslov izpustita, naj nam to takoj javi. Sicer bomo smatrali, da stvar na splošno ugaja.

Glede vseh zadev uredništva se obračajte in dopise pošiljajte na naslov: Rev. dr. Ignacij Lenček, Rivadavia 234, Adrogué FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina. Uredništvo

PD 504/1963

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSkih DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO I.

MARIJINO LETO 1954

ŠTEV. 2

Ob srebrnem škofovskem jubileju

Alojzij Košmerlj, Buenos Aires

Bilo je v začetku leta 1929, ko smo zvedeli, da bo univerzitetni profesor cerkvenega prava dr. Gregorij Rožman postal škofu dr. Jegliču pomočnik s pravico nasledstva. Tako se je bil stari škof odločil in tako je po svoji gorenjski doslednosti tudi uredil, da ugodj željam svoje duhovščine in katoliške inteligence, ki so ga prosili, naj si še za življenja poišče vrednega in sposobnega naslednika. Rekli smo tedaj: Slovenski Mojzes si je poiskal mladega in pogumnega Jozveta, da mu v usodnih časih izroči vodstvo svojega ljudstva.

Imenovanje dr. Rožmana za koadjutorja s pravico nasledstva na ljubljanski škofijski stolici je vzbudilo v celi škofiji veliko veselje in zadoščenje. Profesorja dr. Rožmana smo vsi dobro poznali. Mladim duhovnikom je bil že deset let temeljit pa obenem ljubeznjiv vodnik v cerkveno-pravni vedi. Starejši so ga vzljubili na duhovnih vajah, ki jih je dal slovenski duhovščini s svojo izvirnostjo in toploto. Vsi so ga poznali kot gorečega misijonarja, ki je na številnih duhovnih obnovah po naših župnijah z velikim uspehom oznanjal božjo besedo in z veseljem vodil duše v zakramentu svete pokore, sposoben razvneti srca vernikov, zlasti mož in fantov, s svojsko silo svoje prepričuječe in osvajajoče duhovniške besede in osebnosti. Poznala ga je slovenska katoliška inteligenca, v katere vrstah je takoj po svojem prihodu s Koroškega zavzel odlično mesto. Mladina pa je bila najbolj navdušena, saj je za svojega velikega prijatelja iz Marjanišča in Orla vsa gorela v ljubezni in občudovanju.

Tako je bil dan škofovskega posvečenja dr. Rožmana, ki se je slovesno izvršil v ljubljanski stolnici v nedeljo, 14. julija, na god sv. Bonaventure, za vsa ljubljansko škofijo velik in vesel praznik, dan velikih upov in gorečih želja. Novoposvečeni škof pa je stopal na svojo novo, vzvišeno in samotno pot s tihimi slutnjami vsega, kar je imelo priti nanj in na njegovo čredo. Bolj kot vsi je spoznal usodnost svojega časa in svoje službe in si je v tem notranjem razpoloženju izbral za škofovsko geslo pomenljivi rek: *Crucis pondus et praemium*.

Letos mineva od onega velikega in znamenitega dne petindvajset let, četrto stoletja, in škof Rožman bo slavil to leto svoj srebrni škofovski jubilej — ne

doma, v veliki stolnici sv. Miklavža v Ljubljani, sredi svoje vdane in zveste duhovščine, sredi svojega hvaležnega in navdušenega ljudstva, marveč — u tujini. Bo pač tudi tu obdan od hvaležne ljubezni vseh, ki z njim prenašamo grenki križ begunstva in od mnogih drugih, ki ga spoštujejo in cenijo po njegovem plemenitem in nesebičnem delu, a vendar bo daleč od domovine, ki je samo ena na svetu, zapisana v globino srca, nikdar pozabljena, vsak dan z novim hrepenenjem zaželjena. Crucis pondus...

Ko pa bo Prevzvišeni ob svojem srebrnem nadpastirskem jubileju gledal nazaj na petindvajset let svoje škofovske službe — devet od teh mu je poteklo z njegovim begunskim rodом na tujem — bo kljub vsem težavam, ki jih je preстал, kljub preskušnjam, skozi kakršne ni šel pač noben njegovih prednikov, kljub silni teži križa, ki je legla nanj na dan njegove posvetitve in se mu ni zmanjšala, ampak je le naraščala, bo kljub vsemu temu in morda prav radi tega iz dna duše zapel: Te Deum laudamus, te Dominum confitemur. Saj je naš Prevzvišeni mož globoke in nezmagljive vere, popolnoma predan božji Previdnosti, poln zaupanja v božje in Marijino varstvo, ki bolj kot mi umeva tudi skrivnostne božje načrte, združene s trpljenjem, s preganjanjem in krvjo. Bil je on, ki nas je učil peti zahvalno pesem Bogu ob grobovih naših mučencov v oni strašni dobi komunističnega nasilja, ko so pod roko zapeljancev padali naši najboljši in najzvestejši. O, nepozabni spomini strašnih, a velikih časov.

Zahvalno pesem bo pel naš ljubljeni Nadpastir za svoj srebrni jubilej, hvaleč Boga za vse velike milosti, ki ga je z njim obsipal in ga še obsipa; za vsa velika dela, ki jih je s pomočjo božjo v domovini izvršil; za vse velike in slavne dni, ki jih je obhajal s svojim narodom ob naših veličastnih kongresih; tudi za vsa tihá in skrita dela ljubezni in dobrote, ki mu jih je bilo dano vsa ta leta storiti s sočutnim srcem in blago roko; za vse to in še za nešteto drugih nebeških blagoslovcov, navdihov in razsvetljenj, ki le on zanje ve; pa tudi za vse križe in bridkosti, za vse borbe in stiske, za vse nezasluženo sovražstvo in obrekovanje, za preganjanje in krivično obsodbo in za ves grenki križev pot — saj on dobro ve, da ga to najbolj zbližuje s križanim Gospodom in z žalostno Materjo božjo in ve tudi, da si je to izbral in da to spada v prvi del njegovega škofovskega gesla: Crucis pondus, ki mu ho pa prav gotovo enkrat sledil, če ne na tem, pa na drugem svetu, tudi drugi: Crucis praemium.

Zahvalno pesem Bogu pa bomo za jubilej našega ljubljenešega škofa peli tudi mi, njegovi duhovniki in z nami vsi naši verniki. Za toliko se imamo vsi zahvaliti Bogu, ki nam ga je dal za učitelja in vodnika v usodnih in viharnih časih in nam ga še v tujini ohranja krepkega in svežega, v našo tolažbo in oporo, v naše veselje in srečo.

Mi, njegovi duhovniki, moramo zanj prav posebej Boga hvaliti in mu z vdano ljubeznijo in molitvijo vračati vse to, kar nam je dal in nam še daje s svojim zgledom in vodstvom, s svojim duhom in srcem, z vso svojo plemenito, očetovsko osebnostjo.

V svojem škofu smo imeli ves čas in imamo še danes vzor gorečega duhovnika, ki ves gori za svoj poklic, ki sta mu čast božja in zveličanje duš vedno prvo vodilo vsega njegovega stremjenja in dela. Vzora nam je dušnega pastirja,

ki se nikoli ne utruji, nikdar ne naveliča, nikoli nad nikomur ne razočara, ker je poln one božje ljubezni, o kateri sv. Pavel piše, da je potrpljiva in dobrotljiva. da vse opraviči, vse veruje, vse upa, vse prenese (prim. I Kor 13). V tej plemeniti in goreči ljubezni se je naš vladilja izčrpaval doma, ona ga žene k vztrajni in neumorni skrbi za naš rod v tujini. Vidimo ga, kako je ves srečen, če more učiti in svetovati, tolažiti, pomagati in reševati.

Čudovit vzor nam je ves čas v zvestem oznanjevanju evangelija. To je smatral vedno za bistven del svoje duhovniške in zlasti škofovske službe. Doma le bil neutrudljiv pridigar svojemu ljudstvu, v tujini je neutrudljiv misijonar našemu izseljenemu rodu. Zvest, neupogljiv in neustrašen v načelnih stvareh, je vendar poln ljubezni, razumevanja in potrpljenja v svojem učenju, v čemur je gotovo skrivnost njegovega vpliva in njegovih uspehov. Pa je tudi pridigar, ki se nikoli ne neha izpopolnjevati in poglobljati v tem velikem poklicu, ki se mu nikoli ni zdelo za malo, prisostvovati tudi pridigam svojih preprostih duhovnikov, kakor veliki sv. Frančišek Saleški, ki je dejal, da se tudi ob najpreprostejši pridigi vedno kaj nauči. Ponošni smo v tem pogledu na svojega škofa in hvaležni smo mu za njegov zgled, saj nam na najlepši način predstavlja lik cerkvenega govornika in glasnika božje resnice, kakor ga sveti Pavel riše svojemu učencu sv. Timoteju (prim. II, 4).

Posebno hvalo smo dolžni svojemu škofu za njegov vzgled ponižne, iskrene vere in otroškega zaupanja v Boga in v Mater božjo. On je dal pobudo za toliko lepih in blagoslovljenih pobožnosti med našim ljudstvom. Pod njegovim vodstvom se je zakoreninila v vsem narodu pobožnost prvih petkov in prvih sobot, naše družine pa so se posvečevale sveti Družini, Jezusovemu in Marijinemu Srcu. Ta njegova živa vera in globoko zaupanje pa sta sad njegove molitve, s katero nam sveti kakor svetilnik na visokem mestu. To umetnost, bolje rečeno, ta dar molitve smo tolikokrat na svojem škofu občudovali in tudi nam so srca gorela, ko nam je po svojem premišljevanju na čudovito preprost pa prisrčen način razlagal božje skrivnosti. To globoko molitveno življenje pa je dosegel in ga vzdržuje z vztrajno vajo in z neprestanim svetim prizadevanjem in zatajevanjem, učeč nas, kar uči sv. Avguštin: Kdor hoče dobro moliti, mora mnogo moliti in se v mnogem premagati.

Še toliko lepega in dvigajočega je, kar izžareva naš Nadpastir teh petindvajset let svoje škofovske službe, da po pravici lahko tudi nanj obrnemo besedo svetega pisma: Glejte, dobri in zvesti služabnik, ki ga je Gospod postavil nad svojo družino. Eno potezo njegove osebnosti bomo pa ob njegovem jubileju še prav posebej pred očmi imeli: njegovo očetovsko ljubezen, njegovo prijaznost, njegovo razumevanje in ljubeznjivo domačnost s svojimi duhovniki. Radi ga imamo zato. Praznik je bil za nas doma, kadar smo mogli biti v njegovi družbi, praznik je za nas zdaj, kadar ga moremo pozdraviti v svoji sredi. Je škofovska služba težka, ker je služba vladarja, ki mora tudi svariti in kaznovati, če treba. Vendar je škof, ki združuje v sebi polnost duhovniške oblasti, največji tedaj, kadar si s svojim delom in nastopom pridobi srca svojih podanikov. Ta si je za vedno pridobil naš jubilan. In kar nas posebno gane, je dejstvo, da ta njegova ljubeznjiva domačnost in očetovska dobrota postajati vedno globlji. Je trpljenje, skozi katerega je šel, tista skrivna sila, ki mu pomaga do onega najlepšega v človekovi in

zlasti v duhovniški osebnosti: biti vsem vse, veseliti se z veselimi in jokati z jokajočimi.

Tako ga gledamo pred seboj, ljubljenega Nadpastirja, ob njegovem srebrnem škofovskem jubileju, ko je tudi njegova glava pod težo križa postala srebrna. Boga hvalimo z njim za teh petindvajset težkih, a blagoslovljenih let in Boga hvalimo zanj, ki nam je zvest učenik, duhovnik in pastir naših duš.

Vsi bomo za jubilej s hvaležno ljubeznijo mislili nanj in molili z njim in zanj — tudi v domovini. Prav nič ne dvomim o tem. So sicer stiki z domovino vseh teh devet let našega bivanja v tujini omejeni in zadržani. Ne upamo si dosti pisati domov, ni nam dano, da bi si nezadržano razkrili medseboj svoje čustva in misli. Lahko se ob vsem tem v dušo ukrade dvom: Ali še mislijo na nas doma po tolikših letih? S kakšnimi čustvi se nas spominjajo? V take dvome mi je pred nekaj časom posvetila velika luč. Prijatelj, ki se je opogumil, da mi v pismu sporoči nekaj preprostih novic, mi je ob koncu pisma ob svojem pozdravu še pripisal: Pozdravljajo te mnogi, ki se te spominjajo s spoštovanjem in hvaležnostjo... Si licet parva componere magnis: če že tako mislijo ljudje doma o enem preprostih dušnih pastirjev, ki ni storil nič izrednega, ampak le to, da je v težkih časih na malem delu duhovnega bojišča vršil svojo dolžnost, kakšna bodo šele čustva trpečega naroda doma o svojem Nadpastirju, ki mu je bil v časih največje preskušnje neustrašen vodnik in ljubeč oče, žrtvujoč se ves za resnični narodov blagor? Kako bo ta narod doma za srebrni jubilej svojega Nadpastirja, če ne javno, pa na skrivnem hvalil Boga in molil in prosil... O, na škofa Rožmana misli verna domovina s spoštovanjem, s hvaležnostjo in z ljubeznijo, vedoč, da je v najtežjih časih junaško in zvesto vršil svojo nadpastirsko dolžnost in da tudi v tujini neprestano nanjo misli in zanjo moli.

Združimo se vsi za ta škofov jubilej, ki tako pomembno pade v jubilejno leto Brezmadežne, v eno samo ljubečo družino, ki k zahvalni pesmi dodaja iskreno prošnjo za Nadpastirjevo srečo in zdravje in za uresničenje njegovih in naših srčnih želja...

OREMUS! DEUS, OMNIUM FIDELIUM PASTOR ET
RECTOR, FAMULUM TUUM GREGORIUM, QUEM
PASTOREM ECCLESIAE LABACENSIS PRAEESSE VO-
LUISTI, PROPITIUS RESPICE: DA EI, QUAESUMUS,
VERBO ET EXEMPLO, QUIBUS PRAEEST, FROFI-
CERE; UT AD VITAM, UNA CUM GREGE SIBI CRE-
DITO, PERVENIAT SEMPITERNAM!

„Quis potest capere, capiat“

škof dr. Gregorij Rožman, U. S. A.

Že večkrat sem se namenil napisati nekaj misli o obveznosti, ki smo jo prevzeli s subdiakonatom: „castitatem, Deo odjuvante, servare oportebit“. Doslej me je vedno kako drugo delo zadržalo, zdaj mi naš list nudi ugodno priložnost. Nič novega vam, dragi sobratje, ne bom povedal, samo nekaj znanih misli bi naslovil pred vsem na tiste, katere vas je božja previdnost poslala v povsem nove in nepoznane razmere, med sobrate, ki so v drugačnem okolju rastle in pod drugačnimi pogoji vršijo svoj poklic.

Za utemeljitev samskega stanu duhovnikov se navajajo mnogi in različni razlogi; poznate jih iz ascetične literature in iz meditacij. Ima pa M. Pfliegler (Priesterliche Existenz pag. 159) prav, ki trdi, da je temeljna podlaga in stvarni razlog celibata Jezusova beseda: „...sunt eunuchi, qui seipsos castraverunt propter regnum caelorum“ (Mt 19, 12). Ta razlog umeti ni vsakemu dano, trdi Gospod, ampak „qui potest capere, capiat“. Mi smo prepričani, da smo Jezusovo besedo razumeli tedaj, ko smo sledili njegovemu klicu v duhovski stan, in tedaj, ko je škof na podlagi spričeval de doctrina et moribus, de idoneitate et dignitate odločil, da nam podeli zakrament mašniškega posvečenja. Zaradi dela v službi božjega kraljestva smo samski. Sv. Pavel je Jezusovo misel po svoje povedal: „Kdor ni oženjen, skrbi za to, kar je Gospodovega“ (I Kor 7, 32).

Polna svoboda brez vsake navezanosti na ženo in družino, neomejena možnost vse sile posvetiti božjemu kraljestvu brez onih dolžnosti, ki izvirajo iz zakonske vezi, v tem je naš celibat utemeljen tako, da se Cerkev ne da več omajati v svojih zakonitih določbah. Cerkevna zakonodaja nam nalaga od subdiakonata dalje dolžnost ostati samski; dolžnost živeti čisto izvira kakor za ostale vernike tudi za duhovnika iz šeste božje zapovedi in krepost duhovniške čistosti ni različna od čistosti samskega laika. Kršitev zapovedi pa vsebuje za nas sacrilegium, ali ga izvajamo ex voto implicito ali pa iz dejstva, da smo po zakramentu posvečenja personae sacrae.

Duhovnik nosi v sebi kakor vsak normalen človek sposobnost in nagnjenje ljubezni. Ljubezen je ena najmočnejših sil v človeški naravi, ki omogoča velika in težavna dela in je sposobna za vsako žrtev. Laik more to silo porazdeliti na svoje poklicno delo, na drugo priljubljeno delovanje izven strogega poklica in na izvoljeno ženo in družino. Tako se silna moč ljubezni vsestransko razgiba in izživi. Mi pa, „ki moremo razumeti,“ porabimo celotno moč ljubezni le za svoj poklic; polno in nedeljeno se posvetimo božjemu kraljestvu. Ker ljubezni ne delimo, moremo mnogo več in mnogo bolj intenzivno delati s Kristusom za duše in za Cerkev. Namen celibata ni v prvi vrsti ta, da bi sami sebe bolj lahko in bolj gotovo zveličali, ampak da bi neovirani z vsemi telesnimi in duševnimi darovi drugim pomagali k zveličanju.

Ideal duhovništva je tako visok, svet in lep, da zatemni vse drugo, kar nas bi izven poklica moglo še privlačevati in očarati. Le ta edini ideal se nam zdi vreden vseh žrtev in vseh odpovedi, ker popolnoma napolnjuje naše življenje. Imeti moramo nekaj entuziazma, s kakršnim je bilo napolnjeno srce svetega Pavla (prim. II Kor 11, 19—12, 10). Kristus nas je poslal, kakor je Oče njega. Zavest tega poslanstva nas mora popolnoma prevzeti. Duhovniška miselnost mora nujno

biti misijonska. V ljubezni do Boga, ki je gonilna sila v nas, moramo neprestano pridobivati duše. Papež Pij XII. je leta 1953 dušnim pastirjem dejal: „Rotimo vas, ljubljeni sinovi, ohranite v sebi trajen in svet nepokoj za ovce, ki stoje še ob strani, ki vere še nikdar imele niso ali pa so jo zopet izgubile.“ Dokler je še kaj duš, ki stoje izven kraljestva božjega, ne smemo mirovati, ne poznati pokoja. Skrb za nje nas žge in vznemirja — sollicitudo omnium —. Ne sme nam zadostovati, da zbiramo in ohranjamo četo ali četico zvestih duš okrog oltarjev (saj se pogosto število teh krči namesto večja), dočim morda večina hodi pota, ki vodijo daleč proč od Boga.

Ako nam duhovniški ideal obledi in nas stanje odtujenih duš več ne vznemirja, postane naše življenje prazno. Praznota življenja pa pomeni za duhovnika resnično krizo, mnogo hujšo in nevarnejšo kot jo more doživljati laik, zakaj duhovniku ne napolni življenja nobena druga reč kakor le „kraljestvo božje“ in delo, trpljenje in žrtvovarje zanj. Vsa druga dela n. pr. kulturna, gospodarsko-socialna, politična ali kakršnakoli udejstvovanja, ki so del laičkih poklicev, duhovniku ne morejo biti nadomestilo za njegovo specifično duhovniško delo. Imajo zanj pomen in morejo kdaj postati nujna, kolikor ustvarjajo predpogoje za bolj intenzivno in bolj uspešno delo na dušnopastirskem področju ali kolikor pomenijo dopolnjenje ožjega poklicnega dela.

Kadar začne nastopati neka preutrujenost in naveličanost, pa še ponovna razočaranja, ki jih osamljenost še hujša predstavlja kot so, in kadar še dviga v mišljenju pesimizem, češ saj nič ne pomaga, da začno misli iskati „boljši“ smisel in „vrednejšo“ vsebino življenju izven poklica, tedaj nas rešuje le trdna in vedno zopet ponavljana resnica: „Sine paenitentia sunt dona et vocatio Dei“ (Rom 11, 29). Bog se ne kesa, da te je izvolil in poklical, da te je obdaroval z milostmi zakramentalnega posvečenja in tvoji duši vtisnil neizbrisno znamenje mašništva. To dejstvo te upravičuje pričakovati in si efektivno izprositi vse dejanske milosti, ki jih v kritičnih urah posebno potrebuješ. Bog, ki nas je poklical, svoje besede ne preklicuje, tudi mi ne preklicujmo, kar smo obljubili. Bog se ne kesa darov, ki nam jih je dal, čeprav smo morda postopali z njimi kakor leni in malopridni hlapec s talentom — ne kesajmo se torej, da smo se bili odločili odpovedati se za vse življenje vsemu, kar je v zvezi z mesenim poželenjem in z naravno težnjo po ljubezni v družini. Da zvesto vztrajamo, vzemimo resno Pavlov opomin: „Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quae est in te per impositionem manuum mearum“ (II Tim 1, 6), in to milost obnavljajmo v letnih duhovnih vajah in mesečnih rekolekcijah.

(Se bo nadaljevalo)

„O, mi duhovniki imamo tako velike in bogate pripomočke za svetost, da bi morali biti resnično sveti in popolni. V stari zavezi je veliki duhovnik smel samo enkrat na leto stopiti v Najsvetejše, kjer je včasih v oblaku nad skrinjo zaveze bival Bog, mi pa gremo vsako jutro v ta sveti oblak, vsak dan nekaj časa prav v največji bližini Jezusovi preživimo — a koliko se nam to pozna? Verjamem, kar sem nekje bral, da bodo za duhovnike in redovne osebe vice zelo lolge in težke.“

Škof dr. G. Rožman

Marija in duhovnik

Dr. Alojzij Šuštar, Švica

Pri razpravljanju o Marijinem duhovništvu je treba razlikovati dve vprašanji. Prvo: v kakšnem smislu je mogoče govoriti o Marijini udeležbi pri Kristusovem duhovništvu, torej vprašanje o Marijinem duhovništvu kot takem. Drugo: ali je naslov „Virgo-Sacerdos“ upravičen. Na obe vprašanji bomo skušali kratko odgovoriti.

1.

V teološkem raziskavanju o naravi Marijinega duhovništva se je vedno bolj pokazalo, da rešitev tega vprašanja bistveno odvisi od Marijinega sodelovanja pri odrešenju (Corredemptrix) in od vprašanja Marijinega posredovanja vseh milosti (Mediatrix omnium gratiarum).³² Znano je, da gredo mnenja teologov v teh dveh vprašanjih, posebno v prvem, precej narazen, in da Cerkev tu ni še ničesar odločila.³³ Posebno vprašanje Marijinega sodelovanja pri odrešenju je v zadnjih 30 letih vzbudilo živahne in večkrat tudi ostre debate. Od rešitve tega vprašanja zavisi odgovor, kakšen je Marijin delež na Kristusovem duhovništvu in v kakšnem smislu je mogoče govoriti o Marijinem duhovništvu.

Tisti pisatelji, ki branijo nauk o Marijinem sodelovanju pri odrešenju v objektivnem (ožjem) smislu besede, branijo tudi nauk, da je imela Marija poleg splošnega duhovništva še poseben delež pri Kristusovem duhovništvu. Tako predvsem jezuit H. Seiler. Po njegovem mnenju je Marija *corredemptrix* v ožjem pomenu besede, zato je tudi njeno duhovništvo pravo duhovništvo.³⁵ Če govorimo pri Mariji le o splošnem duhovništvu kot pri drugih kristjanih, je to premalo. Splošno duhovništvo da kristjanu možnost, da doprinaša duhovne daritve, da na duhovni način daruje sv. mašo. Marija pa je bila od Boga poklicana, da v pravem in učinkovitem smislu sodaruje odrešilno daritev na križu.³⁶ Tudi ni zadosti, če govorimo o Marijinem mističnem duhovništvu ali če vidimo v Mariji le mater velikega duhovnika in v tem materinstvu iščemo vso stvarnost Marijinega duhovništva. Marijino duhovništvo je sicer le analogno, od Kristusovega popolnoma odvisno, a vendar čisto pravo duhovništvo, svojsko samo Mariji.³⁷ Od zakramentalnega duhovništva se Marijino razlikuje v tem, da je posvečeni duhovnik Kristusu popolnoma podrejen, le orodje v njegovi roki, Marija pa je v nekem gotovem smislu velikemu Duhovniku prirejena (*coordinatio imperfecta*). Če je za posvečenega duhovnika mogoče reči, da je „*socia et adiutrix Redemptoris*“, kakor je dejal že sv. Albert Veliki.³⁸ Njeno sodelovanje pri daritvi je vidno posebno na Kalvariji. Marija je *Corredemptrix* v pravem smislu besede in posledica tega objektivnega sodelovanja pri odrešenju je posredovanje vseh milosti. Zadnja podlaga za obe

Zaradi odločb sv. oficija Seiler noče uporabljati naslova „*Virgo-Sacerdos*“,

³² Prim. Dublanchy, n. d., col 2397

³³ Prim. Seiler, n. d., str. 44—50.

³⁵ Seiler, n. d., str. 131.

³⁶ Seiler, n. d., str. 134.

³⁷ Seiler, n. d., str. 135.

³⁸ Seiler, n. d., str. 136.

ti dve specifično duhovniški lastnosti je Marijino božje materinstvo, po katerem je Marija prejela vse milosti, tudi tiste, ki jih duhovnik prejme po duhovniškem posvečenju, čeprav ni prejela iste oblasti, kot jo prejme duhovnik.³⁹ Čeprav je stvarno upravičen, temveč daje Mariji naslov „liturginja“.⁴⁰ Ta naslov daje Mariji tudi p. Sträter SJ, čeprav bolj previdno.⁴¹ A ker je p. Sträter mnenja, da je Marija *corredemptrix* v pravem pomenu besede, je tudi glede nauka o Marijinem duhovništvu stvarno istega mnenja kot Seiler. Vendar vsi ti pisatelji tudi jasno poudarjajo odvisnost Marijinega duhovništva od Kristusovega.

Tistim teologom, ki jim je Marijino objektivno sodelovanje pri odrešenju premalo jasno in dokazano, odklanjajo tako razlago Marijinega duhovništva. Tako v zadnjem času predvsem p. Hophan. Ker je zanj naslov *corredemptrix* premalo utemeljen, mu je tudi razlaga Marijinega duhovništva, kot jo daje Seiler, premalo utemeljena.⁴² Hophan daje z drugimi, ki odklanjajo naslov *corredemptrix* v objektivnem smislu besede, Mariji namesto naslova duhovnice naslov diakonise.⁴³ V tem nauku se sklicuje na nemškega teologa M. Scheebena, ki je ta naslov obširno utemeljil.

Znano je, da je Scheeben v svoji mariologiji⁴⁴ izredno bogat in ima polno globokih misli o Marijini vlogi pri odrešenju in v Cerkvi. Scheeben je previdno odklonil izraz *corredemptrix*, češ, da zelo lahko vodi do nesporazumljenj.⁴⁵ Prav tako mu je naslov „sacerdos“ za Marijo tuj in za oznako Marijinega sodelovanja pri Kristusovi daritvi predlaga naslov „ministra publica et sacra sacrificii Christi“ ali kratko, v primerjavi z diakonom pri sv. maši, naslov „diakonisa“.⁴⁶ Po njegovem mnenju je to najboljša oznaka za Marijino sodelovanje pri daritvi na križu. Kakor je diakon pri sv. maši na eni strani zastopnik ljudstva, ker pripravi in prinese materijo za daritev k oltarju, na drugi strani pa poklican in posvečen pomočnik mašnika, ki ga podpira pri darovanju keliha in mu nato pomaga deliti sv. obhajilo, tako je tudi Marija kot zastopnica človeštva bila poklicana, da pripravi Odrešeniku telo, ki je bilo darovano na križu, in tako tudi deli milosti, ki jih je Kristus zaslužil. S to razlago je hotel Scheeben predvsem rešiti nedotakljivost in samostojnost Kristusove daritve na križu.⁴⁷

Seiler sicer trdi, da med Marijinim sodelovanjem in med sodelovanjem diakona obstaja bistvena razlika. Diakon samo na zunaj pripravi materijo za daritev, duhovniku pri daritvi le na zunaj pomaga in daritev le v sreč, duhovno soderuje, v pravem smislu opravi samo duhovnik daritev in zato tudi le on razpolaga in odloča o sadovih daritve. Marija pa je v resnici, objektivno sodelovala pri odrešilni daritvi na Kalvariji.⁴⁸ Tu se spet pokaže, da je za rešitev tega vprašanja odločilen nauk o Marijinem soodrešenju.

³⁹ Seiler, n. d., str. 137. Približno na isti način, čeprav manj izrazito, opisuje Marijino duhovništvo Dublanchy, DTC, IX, 2396—2398.

⁴⁰ Seiler, n. d., str. 131.

⁴¹ P. Sträter SJ, Mariens Mitwirkung beim Erlösungsopfer, v knjigi: P. Sträter, Maria in der Glaubenswissenschaft. Katholische Marienkunde, Bd. II, Paderborn 1947, str. 296—297.

⁴² Hophan, n. d., str. 318—322.

⁴³ Hophan, n. d., str. 318.

⁴⁴ Handbuch der katholischen Dogmatik, III. Band, Freiburg i. Br. 1882, str. 455—630.

⁴⁵ Scheeben, n. d., str. 594.

⁴⁶ Scheeben, n. d., str. 607.

⁴⁷ Istotam.

⁴⁸ Seiler, n. d., str. 27—28.

Ker je nauk o Marijinem sodelovanju pri odrešenju v objektivnem pomenu besede premalo jasen in dokazan, sledi iz tega za naše vprašanje, da je tudi nauk o posebnem Marijinem duhovništvu premalo jasen in dokazan. Zato se tu pridružujemo nauku M. Scheebena in večine drugih teologov, ki ne govorijo o Marijinem duhovništvu v ožjem pomenu besede, temveč le o Marijinem podrejenem sodelovanju pri daritvi na križu, podobno kot diakon sodeluje pri daritvi sv. maše. Edini veliki Duhovnik je torej Kristus, njegova daritev je edina daritev za odrešenje sveta, sadovi te daritve popolnoma zadostujejo za odrešenje. Ničče k tej daritvi ni doprinesel kakega notranjega, resnično bistvenega dopolnila, tudi Marija ne. To ni bilo ne potrebno ne mogoče.⁴⁹ A na drugi strani je Bog hotel imeti Marijo kot posebno pomočnico pri učlovečenju in odrešenju. Pri označenju je Marija sama pod vplivom milosti označila svojo vlogo z besedami „Glej dekla sem gospodova, zgodi se mi po Tvoji besedi“ (Lk 1, 8). Ta oznaka velja za vse Marijino sodelovanje pri učlovečenju in odrešenju: kot „dekla“ Gospodova, ki je popolnoma podrejena Kristusu, ki nič samostojno ne dela, temveč samo v popolni predanosti na svoj način sodeluje, to je bila Marijina naloga.

2.

Na drugo vprašanje, ali je naslov „Virgo-Sacerdos“ upravičen, je treba odgovoriti v negativnem smislu. Čeprav sv. oficij tega naslova formalno ni obdodil, je že zaradi njegovega stališča potrebna previdnost in zadržanost. Še bolj pa je ta previdnost in zadržanost utemeljena v stvari sami. Če kdo ta naslov uporablja v prenesenem smislu, posebno če ga srečamo v poeziji⁵⁰ ali kot retorični izraz, potem je seveda naslov treba tudi le tako razumeti. A kakor hitro hočemo temu izrazu dati točno teološko vsebino, se pokažejo velike težave. Naslova ni mogoče uporabljati, ne da bi ga takoj podrobneje določili in omejili. Zato je razumljivo, če so se ga in se ga tudi danes teologi ogibljejo, o njem molče in ga skušajo nadomestiti z drugimi točnejšimi izrazi.⁵¹

Proti naslovu „Virgo-Sacerdos“ govore predvsem sledeči stvarni razlogi.⁵² Prvič naslov manjka v cerkveni tradiciji vse do 17. stoletja. Ko so pisatelji uvedli za Marijo ta naslov, se je kmalu pokazalo, da je zelo nejasen in nerazumljiv. To je drugi razlog proti njemu. Ime „duhovnik“ vsebuje celo vrsto bistvenih lastnosti, ki jih Marija ni imela. Tako predvsem darovanje v pravem smislu. Pravo daritev je opravil le Kristus na križu in jo obnavlja duhovnik pri sv. maši. Marija je pri tej daritvi le sodelovala. Tudi če enciklika *Mystici corporis* o Mariji pravi: „Ipsa fuit, quae vel propriae, vel hereditariae labis experts, arcissime semper cum Filio suo coniuncta, eundem in Golghota, una cum maternorum iurium maternelique amoris sui holocausto, nova veluti Eva, pro omnibus Adae filiis, miserando eius lapsu foedatis, Aeterno Patri obtulit“⁵³ je treba izraz razumeti v zgoraj omenjenem smislu, če hočemo držati nauk, da je Kristus edini veliki Duhovnik in edini Odrešenik sveta. Dalje opravlja duhovnik javno ritualno daritev, Kristus na križu, duhovnik pri oltarju. Tega Marija ni mogla. Mogla

⁴⁹ Hophan, n. d., str. 319–320.

⁵⁰ Paul Claudel daje v svoji pesnitvi *Križev pot* v 13. postaji Mariji naslov duhovnik. Prim. P. Claudel, *Le Chemin de la Croix*. Paris 1947, str. 29.

⁵¹ Prim. Lauretin, n. d., str. 272–278.

⁵² Istotam, str. 278–281.

⁵³ Epilogus, nr. 108. Ed. Tromp, str. 65.

je le duhovno in v srcu sodarovati, čeprav v večji in popolnejši meri kot drugi verniki.

Do istega zaključka pridemo, če gledamo na razmerje duhovnika do Cerkev. Kristus je glava Cerkev. Duhovnik, ki zastopa Kristusa, posebno papež in škof, v tem oziru nadaljuje Kristusovo vlogo, čeprav je na drugi strani tudi sam v telesu ud, ki od Kristusa prejema vse milosti. Marije ni mogoče postaviti na isto raven z duhovnikom. Marija ima gotovo posebno mesto v skrivnostnem telesu Kristusovem, ki je Cerkev. Večkrat jo teologi primerjajo vratu ali srcu v telesu. A gotovo Marija nikdar ne zastopa Kristusa v njegovi le njemu lastni vlogi, kot ga zastopa duhovnik. Končno je Kristus ženin Cerkev in tudi duhovnik (škof) je zaročen Cerkvi, ki je izročena njegovi skrbi. Marija pa predstavlja Cerkev le kot nevesto, nikdar ne more sama prevzeti vlogo ženina. Marija predstavlja v Cerkvi vernike, ne hierarhije, ki ima kot zastopnik Kristusov aktivno vlogo.⁵⁴ Ravno iz tega dejstva bomo pozneje videli, da je razmerje duhovnika do Marije drugačno kot razmerje navadnega vernika. Zanj kot duhovnika je Marija bolj predstavnica Cerkev (vernikov) kot pa vzor za njegovo duhovniško poslanstvo kot tako.⁵⁵

Morda se bo komu čudno zdelo, da v članku, kjer hočemo govoriti o razmerju med Marijo in duhovnikom, na prvem mestu ugotovimo, da Mariji ni mogoče dati naslov „sacerdos“ in da se duhovnik po svojem posvečenju bistveno razlikuje od Marije. A ta ugotovitev je potrebna, ker le tako lahko določimo pravo razmerje duhovnika do Marije. Edini veliki Duhovnik je Kristus, in nihče, tudi Marija ne, nima do Kristusa takega razmerja kot posvečeni duhovnik. Na drugi strani nima duhovnik do nikogar, tudi do Marije ne, takega razmerja, kot ga ima do Kristusa. Kot mati velikega Duhovnika in kot pomočnica pri njegovem delu pa ima Marija posebno razmerje do posvečenega duhovnika, kot ga nima do nikogar drugega. O tem bo govora v drugem članku.

Non obiit, abiit

— *In memoriam*

Dr. Ivan Ahčin, Buenos Aires

Leto mineva, kar je gospod prelat dr. Alojzij Odar zaživel svoje večno življenje († 20. maja 1953). Gotovo je eno leto premalo, da bi mogli primerno oceniti pomen pokojnika za religiozno in svetno kulturo med Slovenci. Treba bo daljše časovne razdalje, ki bo delovanje rajnega prelata pokazala v polni vrednosti in luči.

Njegovi sodobniki le-to čutimo, da je povsod, kjer je deloval, zapustil vrzel, ki je ni moč popolnoma enakovredno izpolniti. V izseljenstvu je praktično itak vsak kulturni delavec nenadomestljiv. A pokojni prelat je bil še posebej tako izrazita osebnost s tako bogato umsko kulturo in občudovanja vredno delavnostjo, da njegovega mesta in dela med nami v eni osebi nihče ne bo mogel izpolniti.

⁵⁴ Prim. O. Semmelroth, Die Kirche als Ursakrament. Frankfurt am Main 1953, str. 182—183.

⁵⁵ Istotam, str. 184.

Omejimo se le na to, kako je pokojni prelat posebej nam duhovnikom zapustil v dveh stvareh trajen in posnemanja vreden zgled: po svoji popolni predanosti poklicu in po svoji veliki skrbi za vzgojo laičnega apostolata.

Prelat Odar je ves živel svojemu duhovskemu poklicu od prvega do zadnjega dne svojega duhovniškega življenja. Kot izrazita razumska narava se mu je predvsem posvetil kot znanstvenik, kot bogoslovni profesor in bogoslovni pisatelj. Kot kanonist je s prevodom cerkvenega zakonika na slovenski jezik dovršil delo, ki mu zagotavlja trajno ime v slovenski bogoslovni literaturi. Pokojni prelat je bil zelo nadarjen, a če mogoče, še bolj marljiv. Njegov talent se je družil z neizmerno pridnostjo in jekleno voljo. Ker je bil notranje urejen, si je znal tudi zunanji delovni red tako prikrojiti, da je bil čas tembolj racionalno izrabljen in ga je mogel smotrenejše porabiti za branje, pisanje in učenje. Težko ga je bilo odtrgati od knjig za sprehod ali kratek izlet. Zdelo se mu je škoda časa. Tako si je nakopičil velikega znanja iz vseh panog bogoslovne vede, kar je odsevalo tudi iz njegovih predavanj in spisov.

Z veliko učenostjo je združeval iskreno pobožnost. Tudi v tem pogledu je bil spodbuden zgled bogoslovcem in duhovnikom. Čeprav je bil ves predan študiju, ni nikoli opuščal ali krajšal svojih dnevnik meditacij, priprave in zahvale po sv. maši, duhovnega branja in drugih verskih vaj. Bil je duhovnik molitve, ki je rad in veliko molil. Nihče ni mogel dvomiti, kdor ga je poznal, da mu je skrb za lastno posvečenje in življenje v prijateljstvu z Bogom poglavitna življenjska skrb.

Kakor nobenemu dobremu duhovniku, tudi prelatu Odarju ni bilo prizanešeno z velikimi preizkušnjami, razočaranji in ponižanji, posebno zadnja leta v tujini. A je vse boguvdano prenašal. Posebno trdo ga je zadelo, ko je zvedel, da se mu je v organizmu vgnezdila sladkorna bolezen, ker je takoj zaslutil, da mu bo pred časom izpila moči in ga ustavila v njegovem delovnem zaletu. Pri prelatu se je vedno zdelo, da se drži starega izreka: Vive ut post vivas. Ko pa je zvedel, kako je z njegovim zdravjem, je še bolj usmeril in poglobil vse svoje ravnanje sub specie aeternitatis. Zato ga božji klic, čeprav nenaden, ni našel nepripravljenega.

A vse prelatovo delo in življenje je bilo mimo lastnih potreb in nagnjenj usmerjeno k velikim ciljem, ki jih na duhovnika stavijo sodobne naloge in potrebe kraljestva božjega med nami. Ko je spoznal, da v dobi današnjih masovnih gibanj poedinec le malo zmore, ampak je treba delati z organizacijami, se je vrgel na organizacije in postal organizator, čeprav je bila to zanj velika žrtev. V bistvu mu namreč organizacije niso nikdar ležale. Mnogo rajši bi živel znanosti, profesuri in knjigam. Samo tam se je počutil res srečnega in zadovoljnega. Toda klic časa je zahteval organizacije. Tako se je pokojni Odar žrtvoval tudi za organizacije, postal njihov ideolog in vodilni katoliški organizator. Posebno s Katoliško akcijo na Slovenskem bo njegovo ime ostalo trajno združeno.

Vsako resnično duhovniško srce je apostolsko. Z ustanovitvijo Katoliške akcije pa je Pij XI. katoliškemu svetu nudi predragocen način, po katerem naj bodo tudi laiki udeleženi na hierarhičnem apostolatu. Pokojni prelat je spoznal važnost in potrebo nove organizacije, to se pravi laičnega apostolata v naši dobi. Poglobil se je v smisel in naloge, ki naj jih po zamisli Cerkve Katoliška akcija vrši; ko bi ostal pri življenju, bi nam morda napisal teologijo Katoliške akcije. Kajti prepričan je bil, da Katoliška akcija ne pomenja le delovanja laikov za božje kraljestvo, ampak predstavlja oficijelno in javno delovanje Cerkve. Cerkveno

naročilo za osnovanje Katoliške akcije ima v bistvu pravni pomen, katerega smisel je izbrati iz potrebe po laičnem apostolatu v našem času.

Z energijo in ljubeznijo se je prelat Odar posvetil veliki nalogi, ki naj širokosrčne katoliške laike vzgoji in pripravi za prevažno apostolsko delo. Katoliški laik naj bi zopet živel polno krščansko življenje, ki ga ne zahteva le njegovo lastno osebno posvečenje, marveč zlasti tudi položaj Cerkve v starem svetu, ki razkrojen po modernem poganstvu zadobiva že mnogokje značaj misijskega ozemlja.

Prelat Odar je postal zbiratelj plemenitih duš in klicar, čigar glas med nami ne sme zamreti, ako naj ohranimo med našim ljudstvom versko življenje. Nedavno smo brali, kako nemški škofje v letošnjih pastirskih pismih za postni čas s skrbjo ugotavljajo, da hitro zginevajo med verniki celo oblike resnično katoliškega življenja. Med drugim beremo: „Sodbe in merila posvetnjakov postajajo tudi za nas merodajna. Predajamo se duhu časa, prav tako kakor tisti, ki nimajo nobene vere. Ali se katoliški človek po svojem načinu življenja še kaj loči od svoje sekularizirane okolice? Ali ni tako, da z nekom morete hoditi mesece na skupno delo ali v isti urad, pa ne bodete opazili, da je katoličan? Ali ne najdete plitvih in celo pohujšljivih revij tudi v rokah tistih, ki hodijo še v Cerkev? In kaj vsega se v literaturi ne proglašajo za „katoliško“? Literarni kritiki imajo tako malo okusa ali poguma, da imajo celo ničvredne proizvode dekadentne dobe za „krepke ustvaritve“ in za izvirna katoliška dela! Spustite se v pogovor o vprašanih zakonske morale, verske šole, duhovskih poklicev, pa bodete morali na žalost ugotoviti, kako tudi med katoličani oblikujoči vpliv vere nazaduje in se umika vplivu posvetnega mišljenja, govorjenja in delovanja...“

Ali ne velja marsikaj tudi za nas in naše tukajšnje razmere?

Saj je celo svetli oči pri letošnjem sprejemu rimskih postnih pridigarjev jim zastavil sledeče vprašanje: „Premislite z Nami in se vprašajte: Za koliko vaših farnih otrok, za koliko družin, ki žive v vašem cerkvenem občestvu je Kristus še živa resničnost? Koliko jih je, ki še k Njemu molijo? Koliko jih je, ki še pri Njem iščejo moči za življenje? Koliko jih je, ki še od Njega in zanj žive?“

Poleg drugega vidi papež od pomoč v laičnih apostolih. „Tudi danes prihaja Gospod na pomoč stiskani Cerkvi. Ker okrog naših (rimskih) cerkvenih stolpov nastaja misijonsko ozemlje, moramo zahvaliti Bogu, da se med laiki množe poklici k svetosti in apostolatu. Tako ni težko najti plemenitih duš, ki so člani katoliških organizacij ali izven njih, ki pa so prav tako pripravljeni, da pomagajo duhovniku v dušnem pastirstvu.“

Tudi iz teh papeževih besed vidimo, kako sodobno in stvarnim potrebam verskega življenja ustrezajoče je bilo delo pokojnega prelata. Po eni strani se je posvečal vzgoji duhovnikov, ki naj bodo v Kristusovem duhu goreči dušni pastirji, a po drugi strani se je z vso vnemo posvečal vzgoji laičnih apostolov, ki je ena glavnih potreb našega časa.

Obe nalogi sta neprestano odprti pred nami. Kot duhovniki se po vzgledu in vzoru pokojnega prelata prizadevajmo, da jih bomo z duhovniško širokosrčnostjo motrili in se jim s plemenito pripravljenostjo posvečali v Bogu. Potem bo za pokojnika veljalo, kar smo zapisali v naslov našega skromnega spomina ob obletnici njegovi smrti:

Non obiit, abiit.

Slovenski duhovnik v Argentini

France Glavač, Buenos Aires

Vzemimo kot vodilno misel tega članka Kristusove besede: „Euntes in mundum universum praedicate evangelium omni creaturae“ (Mr 16, 15), saj je v njih izraženo apostolsko poslanstvo za vse čase. Vzemimo ga kot merilo svojemu delovanju med argentinskim narodom, in hkrati kot pravec za presojanje lastnih in tujih napak.

Vesoljnost našega poslanstva

Najprej bi rad omenil nekaj splošnih misli o značaju našega dela med argentinskim narodom. Rad bi pri tem poudaril: 1. da nas je božja Previdnost postavila tja, kjer je največja potreba po duhovnikih; 2. da naše poslanstvo ne sme biti omejeno na lastni narod, saj je Cerkev vesoljna; 3. da v nekem smislu mora veljati za nas: ubi animae, ibi patria; in 4., da je naše delo med argentinskim ljudstvom v veliko korist lastnemu, slovenskemu narodu.

Kot nam statistike zgovorno dokazujejo, imajo vse južne ameriške dežele več ali manj iste težave zaradi duhovniških poklicev, težave, ki so naravnost silne. A božja Previdnost je hotela, da smo se v večini zbrali vprav v Argentini, ker se zdi, da bo imel ta narod med vsemi ostalimi v Južni Ameriki vodilno vlogo, ne samo zaradi svojih gospodarskih možnosti, temveč vsled svoje bodoče kulturne sile.

Ko pravim, da je Cerkev vesoljna, in poslednično tudi naše poslanstvo, nočem s tem postavljati važnosti, ki jo ima narodnost v verskem življenju, in dolžnosti, da najprej skrbimo za svoje. Vendar eno ne sme izključevati drugega. Ali nismo v svojem romanju po svetu videli, koliko gorja povzroča v katoliški Cerkvi nacionalna ekskluzivnost duhovščine? Le pre mnogokrat smo na sebi občutili pečat tujstva v lastni Cerkvi. Kako oddaljene so se nam zdele Pavlove besede o enakosti med Judi, Grki in barbari, ko so nas v formularjih papeške asistencije dajali v posebno rubriko, zaznamovano z besedo „straniero“! Ali ko so nas nekateri žup-

niki v Argentini sprejeli, ne kot svoje duhovne sobrate, temveč tujce v vsakem oziru, ki so jim bili dodeljeni v materialno aksploatacijo!

Te lastne skušnje nas morajo toliko bolj prepričati o potrebi, da pojmujeemo Cerkev tako, kot jo je Kristus zamislil in ustanovil, to je vesoljno, kjer smo si vsi bratje, kjer imamo vsi državljanstvo Kristusovo, in kjer zlasti mi duhovniki sejemo seme božje besede ne oziraje se, ali to seme pada med Grke ali barbore, med Argentinec ali Slovence, med belokožce ali pa med potomce Indijancev. Kako lepo moli v tem oziru sv. Cerkev na misijonsko nedeljo, ko pravi: „O Bog, ki hočeš, da se vsi ljudje zveličajo in pridejo zato do spoznanja resnice; prosimo te, pošlji delavcev v svojo žetev, in daj, da oznanjajo pogumno tvojo besedo, ki naj se razširja in razglašča, tako da si vsi narodi spoznajo tebe, edino pravega Boga, in ki si ga poslal Jezusa Kristusa, svojega Sina, našega Gospoda.“

Mi smo tisti delavci, ki jih je Gospod poslal v obilno žetev argentinske zemlje; postalj smo nekaj več kakor navadni duhovniki: postalj smo misijonarji, in Kristusove besede: „euntes docete omnes gentes“, se krasno skladajo z našim delom, saj misijonarimo tukaj med množico narodov, zbranih na argentinski zemlji: med Italijani in Španci, med Poljaki in Ukrajinci, med Indijanci in Japonci, med Nemci in Libanonci. To je za nas visoka šola pravičnega pojmovanja Cerkve in njenega vesoljnega poslanstva.

V svojem delu „Cerkev na zgodovinskih razpotjih“ je belgijski zgodovinar Godefroid Kurth opisal na prepričljiv način težave, ki sta jih Cerkvi povzročila ozkosrčno pojmovana narodnost in narodnostni napuh. Spomnimo se, da smo vprav mi zgodovinske žrtve rasne in narodne prepotentnosti. Delovanje svetega Metoda med nami ni imelo zadostnega sadu zaradi šovinizma nemških škofov. Cela vrsta slovanskih plemen na severu je izginila, ker so nemški škofje in opatje širili ne vesoljno, ampak nemško kr-

šcanstvo. V vseh dobah Cerkev krvavi na ranah, ki jih zadaja v narodnostno ozkosrčnost uklenjena miselnost. Razkol med vzhodno in zapadno Cerkvijo je v veliki meri delo rasnega in narodnega šovinizma: Grki so hoteli vladati Latincem, Latinci pa Grkom; Latinci so hoteli latinizirati Grke, Grki pogrčiti Latince. Narodna ozkosrčnost Filipa II. je povzročila izgubo Holandije, in isti duh izgubo Japonske. Kako je med nami zakoreninjen nevesoljni duh, dokazuje prepričljivo zgodovina takozvane malabarške obredne vojne v Indiji in na Kitajskem, ki je povzročila toliko škode na širnih misijonskih področjih. Lahko bi našli tisoče primerov, podobnih omejenim, in še ne bi bila snov izčrpana.

Nasproti tem človeškim slabostim uveljavljamo duha veseljnosti katoliške Cerkve, na tistem majhnem sektorju, ki nam ga je Bog odkazal.

Zelo ozko povezana s to veseljnostjo je tretja misel: za nas velja, vsaj v nadnaravnem pomenu, izrek: „ubi animae, ibi patria“. To je tista Civitas Dei, božja država in domovina, ki jo je opisal sv. Avguštin. Isti Avguštin, ki v začetku ni mogel preboleti padca svoje domovine, ki ni videl v Germanu možnosti, da se pokristjani, dokler se ne porimljani, je nato razširil meje rimskega imperija in iz ozkega pojma „Romanije“ prešel v univerzalno „Civitas Dei“, ki je domovina vseh narodov in ras, in kjer ni razlike med Grkom in barbarom.

Pri vsem tem pa imamo tolažbo, da naše evangeljsko delo ne utone kar tako v tujini; da seme, ki ga sejemo po argentinski zemlji, pada posredno tudi na domača tla. Danes je svet tako ozko med sabo povezan, da si duhovni tokovi enega naroda najdejo kmalu pot čez mejo in vplivajo na drug narod. Zgodovinsko dogajanje je danes bolj kot kdaj posledica strnjene vzročnosti, ki jo postavlja skupnost civiliziranih narodov.

Okolje, v katerem deluje slovenski duhovnik v Argentini

Trije faktorji določajo okvir, v katerem deluje slovenski duhovnik v Argentini. To so: druga rasa, druga kultura in svojško gledanje na vero.

Rasa ni nekaj imaginarnega, temveč je trdno dejstvo. Upoštevanje rase ni razsizen, kakor ni racionalizem upoštevanje racionalne strani v človeku. V Argentini prevladuje latinska rasa, ki ji je pa primešane mnogo indijanske krvi. Zlitje Spancev, Indijancev in Italijanov ustvarja posebna rasna svojstva, ki so različna od kakršnegakoli evropskega naroda. Res je, da se je ohranilo mnogo čisto evropske krvi, a ta se polagoma zliva v skupni tok in izginja v njem. Tako nastajajo nove rasne značilnosti, ki jih mora duhovnik pri svojem pastirovanju upoštevati. Nekaj primerov. Znan je šibkost volje povprečnega Argentinca; ta je tem večja, čim večja je doza indijanske krvi. Odtod izvirajo: netočnost, nezanesljivost, nevtrajnost, zahrbtnost, lažnivost, itd., svojstva, ki so gotovo velikega pomena v duhovnem življenju človeka, in predstavljajo eno večjih ovir v dušnopastirskem delovanju. Drug primer: kreolec je dedno nagnjen k praznoverju, k zgolj sensitivnemu dožemanju verskih resnic, ni pa dovteten za njih racionalno spoznavanje. To je posledica indijanske rasne prvine, za katero je značilno, da težko dojema duhovnost. Za dušno pastirstvo je to brez dvoma važno, ker mora iskati pravih metod, s katerimi se približati dušam. Kako težko je recimo poglobiti med povprečnimi Argentinci česčenje svetega Rešnjega Telesa, medtem ko je česčenje podob med njimi tako popularno, in brez dvoma dobiva večkrat značaj praznoverja. Ta senzitivna podoba argentinskega človeka narekuje svojski način kateteže, pridiganja in na splošno dušnopastirskega izrazoslovja. Če sem našel nekaj slabih lastnosti kreolske rase, s tem ni rečeno, da ni dobrih: duša odprta za seme božje besede, ljubezen do preprostega izražanja, predanost v božjo voljo, velika vera v duhovnika kot poslanca božjega, itd.

Duhovnik mora torej prisluhniti tem ravnim svojstvom in na njih upoštevanju graditi svoje delo. Bilo bi zmotno, če bi uporabljal iste metode, ki so bile doma sicer pravilne, a bi tukaj ne bile učinkovite.

V tem oziru so poučna postopanja ve-

likih misijonarjev, ki so znali dojeti in upoštevati rasna svojstva narodov, sredi katerih so delovali: sv. Francišek, Matej Ricci, Baraga, itd.

Drug faktor, ki odločilno vpliva na dušno pastirstvo v Argentini, je različnost kulture. Naši verniki niso slovenski verniki, ki so vsak teden prebirali Domoljuba, vsak mesec Bogoljuba, prebrali vsako leto nekaj Mohorjevih knjig, znali veliki katekizem na pamet; niso izšli iz naše krščanske družine, iz naših šol, iz naše tisočletne krščanske družbe, iz naše solidne uprave, iz našega pojmovanja o človeku in njegovem cilju, in predvsem iz naše načelne borbenosti. Kultura v tej deželi ni naša kultura, temveč je nekaj posebnega: je neka zmes elementov španske in južnoitalijanske kulture, posurovljena z indijansko primitivnostjo in lakirana s francosko primitivnostjo in lakirana s francosko primitivnostjo. Povprečni Argentinec je plod te zmesi. Izjema je elitna, maloštevilna, a kulturno visoko stoječa boljša družba. Kar se pa tiče tipično kreolskih elementov, vlada v njih velika kulturna primitivnost, pokrita z bleščečo obleko. Duhovnik mora presoditi, v katero kategorijo spada njegov vernik, kar ni lahko, ker so si na zunaj vsi podobni. Tudi tukaj velja: omnia omnibus factus. S kreolcem se moraš porazgovoriti po kreolsko, drugače pade seme na pôt; to se pravi, najti moraš njegovo kulturno svojskost in se z njim tu sniti. Toliko bolj delikaten je postopek s članom argentinske elite. Imam skušnjo, da se argentinski duhovnik na splošno ne znajde ne v višjih krogih, ne med povprečnim kreolskim in proletarskim elementom. Morda zato ne, ker je po večini izšel iz obogatelih nižjih slojev: proletarcev ga je sram, kulture pravega intelektualca pa si ni prisvojil.

Svojsko gledanje na vero je tretji činilec, ki nam narekuje novih posebnosti v našem delu. Ne gre tu za razliko v objektu, to je v veri, temveč v subjektu, to je v verniku. Nanašam se na človeške prvine, ki dajejo verovanju svojski pečat. In tu je vera argentinskega človeka res nekaj svojskega. Dosti je, če ves spomnimo, da jo tu pojmujejo predvsem kot češčenje Boga in manj kot iz-

polnjevanje božje volje. Mnogo primerov bi lahko navedel: od slavnega pajčolana na ženski glavi pa do skoraj praznovernega češčenja podobic, od izrednega pomanjkanja moralnega čuta v sedmi božji zapovedi pa do skoraj splošnega neupoštevanja šeste zapovedi. V glavnem pa je razlika v različnem dojemanju verskih vrednot: Argentinec jih dojemá nepri-merno bolj čustveno, dočim je racionalno dojemanje zelo šibko. Tega se dobro zavedajo cerkvene oblasti in neprestano priporočajo solidno poučevanje verskih resnic.

Metode argentinskega klera

Pomanjkljivosti, ki se jih da odkriti v metodah argentinskega klera, bi se mogle takole nanizati:

1. Statičnost in pretirana konservativnost;
2. ločenost od okolja, ki je naravno poprišče duhovniškega apostolata;
3. pomanjkanje kulturno-socialno-politične osnove;
4. omejevanje na zgolj kultno po-božnost (liberalno pojmovanje vere);
5. pomanjkanje nadnaravnih gibal v duhovnikovem delovanju.

Analiza teh negativnih svojstev bi nas preveč zanesla, zato se zadovoljimo z nekaterimi splošnimi pojasnili.

Statičnost in pretirana konservativnost v metodah argentinske duhovščine nam je nekaj dobro znanega. Čeprav se je ta v zadnjih dvajsetih letih zelo otre-sla liberalne preteklosti, je vendarle še ostala v stanju neizvirnega ustvarjanja in ponavljanja starih, preživelih metod. Novega, času primernega ni veliko. Morda je temu vzrok pomanjkanje skupnosti in izmenjavanja idej (duhovščina ima malo medsebojnega stika), morda idejno kulturna povprečnost, gotovo pa pre-majhna mera gorečnosti.

Tudi vemo, kako je večina dušno-pastirskega klera v Argentini le preveč omejena na cerkev in župnišče. „Ite in populam,“ tukaj ni še prodril, saj še ni dolgo tega, ko duhovnik sploh ni smel na ulico. Torišče duhovnikovega delo-vanja je majhno. Duhovnika ljudje bolj malo vidijo, še manj imajo priliko z njim občevati, razen v župnijski pisarni. Du-

hovnik še ni „forma gregis“, „omnia omnibus factus“; kdor pa je, ta tvega, da ga kmalu krstijo z imenom dvomljivega pomena: cura gaucho. In ne govorim samo o osebnem stiku duhovnika z ljudstvom, temveč bolj o duhovnikovem prodoru v sodobno narodovo življenje z vsemi njegovimi problemi, kajti ni dosti, da se duhovnik kreta med ljudstvom, temveč mora postati njega duhovno gibalno. „Ite in populum“ zveni pri mnogih kot nekaj nevšečnega, nekateri celo smatrajo, da je to pravilo neskladno z duhovniškimi dostojanstvom.

Pomanjkanje kulturno-socialno-politične podlage je nadaljnji vzrok, ki ovira uspešen prodor dušnopastirskega delovanja v Argentini. Pod tem izrazom razumem naravno podlago nadnaravnega prizadevanja. V vsaki dobi in v vsakem narodu ima katolicizem kot naravno podlago neko času in kraju primerno kulturno gibanje, na katerem toliko lažje gradi nadnaravni svet zveličavne stvarnosti. Osvetlim to z nekaj primeri: kulturno socialna podlaga katolicizma v Sloveniji iz polpreteklega dobe je bila: socialna pravičnost, združništvo, prosveta, Orel, narodna samobitnost, slovenske šole, slovenska avtonomija, itd. Pri nemških katoličanih v prejšnjem stoletju: verska svoboda in politična enakopravnost, socialne reforme, boj za kulturno nadmoč, itd. Ta podlaga je potrebna, kajti če katolicizem ne gradi na stvarnosti, ki odgovarja potrebam in duhu časa, ne bo žel veliko uspehov. In zdi se, da v Argentini trenutno te podlage ni; nadnaravno prizadevanje je precej oddaljeno od naravnega stanja, zato mnogi ne smatrajo vere kot nekaj realnega, ki pelje človeka iz narave v nadnaravo. A to so že razmišljanja, ki ne spadajo v ta okvir; kar hočem reči, je to, da dušni pastir ob tem pomanjkanju ne more dovolj razgibati in zagrabit ljudskih mas.

Omejitev na zgolj kulturno pobožnost je nekaj značilnega za argentinski kler; kot na splošno verniki, tudi duhovščina daje večji poudarek bogočastju, manjši pa načelni vzgoji, katoliškemu gibanju, božjim zapovedim. Odtod preobilica procesij in devetdnevnic, a zanemarjanje pridigalnja in sistematičnega verskega pouka.

Od tu izvira tudi pomanjkanje globlje katoliške kulturne razgibanosti.

Pomanjkanje nadnaravnih gibal seveda ni značilno samo za argentinsko duhovščino; a vendarle smo tugaj našli neko izjemno stanje. Za prevelik del duhovščine je nje služba predvsem „negocio“. Ne samo, da je zaradi te materialistične miselnosti in prakse duhovnikovo delovanje nerodovitno, temveč je tudi vzrok, da se ljudje oddaljujejo od Cerkve, ker ne vidijo v duhovniku predstavnika Kristusa, ampak trgovca v templju.

Da je slika o delovanju argentinske duhovščine popolna, je treba imeti pred očmi preteklost. Argentinska kultura, in na splošno južnoameriška, je sad liberalizma, in duhovščina z njo vred. Argentinsko katoliško gibanje ni šlo skozi boj proti liberalizmu; bilo je preslabotno, da bi ga začelo, še manj pa, da bi ga končalo. Zato se je v tem oziru priličilo bolj kot pri evropskih narodih slabim posledicam liberalne doktrine in prakse, in začelo v mrtvilo, iz katerega se zdaj mukoma drami.

Ta kritika, ki je izražena z edinim namenom, da nam slovenskim duhovnikom pomaga do pravega in čimbolj uspešnega delovanja za zveličanje duš, bi ne bila pravična, če ne bi omenil tudi pozitivnih strani argentinskega klera, in teh je veliko.

Najprej je treba ugotoviti, da kar se tiče katoliške inteligence, so Argentinci daleč pred nami, vsaj v prestolici in v buenosaireski provinci; in to je zasluga duhovščine. S tem so podani dobri temelji za bodoči razvoj katolicizma. Različni katoliški kulturni zavodi (akademskoga značaja) so ustanove, ki jih mi Slovenci nismo poznali, tudi katehističnih seminarjev ne, ki vržejo samo v prestolici letno do 180 versko šolanih oseb v borbo za vero. Uvedba verskega pouka v srednjih šolah je prisilila škofo, da zbirajo vedno bolj selekcionirani kader laičnih veroučiteljev, kar je gotovo velika olajšava za duhovnika.

Cerkev pa pridobi s tem številne sposobne apostole. Tudi glede drugih verskih šol in zavodov, azilov, dobrodelnih ustanov, je Argentina pred nami. Ni skrajna pomembnejšega kraja, kjer ne bi na-

leteli na azil za zapuščene otroke in na hiralnico; ima dva Cottolenga, in veliko drugih podobnih dobredelnih ustanov, kar vse dokazuje, da je vera v argentinskem narodu vendarle zelo močna sila. In to ni samo zasluga katoliške tradicije, ampak predvsem sodobne Cerkve in duhovščine. In če je res, da Argentina na katoliškem kulturnem področju še ne proizvaja izvernih del, je pa tudi gotovo, da ni skoraj pomembnejšega katoliškega dela na svetu, ki ga ne bi takoj izdali v prevodu tukaj v Buenos Airesu. In to je že veliko.

Naša avtokritika

Zaključim to razmišljanje z avtokritiko; da izpopolnimo svoje delovanje, moramo pregledati tudi lastne napake in jih po možnosti odpraviti. Zdi se mi, da bi tu lahko pripomnil sledeče:

1. Premalo smo se vživeli v duhovno delo med argentinskim narodom; v Argentini smo s telesom, z dušo pa doma; delo, ki ga opravljamo po svoji stanovski dolžnosti, nam ne prihaja iz srca; opravljamo ga, ker nam razmere in cerkvena disciplina to velevalo, dokler ne pride čas, da se vrnemo domov. In vendarle smo katoliški, to je univerzalni duhovniki, kakor je Cerkev univerzalna; smo „paroikía“ — potujoča Cerkev, in

moramo delati z navdušenjem za zveličanje duš tam, kamor nas naše romanje zanese. Zato sem uvodoma poudaril univerzalni značaj Cerkve.

2. Mi vidimo tolikokrat samo napake argentinskega klera, lastnih pa ne. In vendarle jih imamo tudi mi: preziranje vsega kar je argentinskega; neumestno in tolikokrat krivično kritiziranje župnikov in razglašanje njih slabosti; premalo stika z argentinskimi verniki; lenoba; osornost v občevanjem z ljudmi; premalo pridigarke priprave in gorečnosti, premalo vživljanja v argentinskega duha in odtod premajhno razumevanje argentinske duše.

3. Prizadevanje za mesti, kjer sta si delo in honorar, ali delo in prosti čas v obratnem razmerju; mnogo je med nami tovarišev, ki taka mesta nujno potrebujejo; kar nas je pa mlajših, zakaj ne bi bil za nas ideal delati krepko v tem vinogradu, v katerega nas je Bog postavil v smislu navodil svetega Pavla Timoteju: „Ti pa, sin moj, prizadevaj se, zaupajoč v milost Jezusa Kristusa. Pre našaj napore kot dobri vojak Kristusov. Noben vojak ko gre na vojsko, se ne spušča v svetne kupčije, da bi se s tem dopadel svojemu poveljniku... In delavec se mora truditi in delati, preden dobi svoje plačilo“ (2 Tim 2, 1—7).

Slovenski katoličani v Z. D. A.

Mons. Matija Škerbec, Cleveland

Baragova pratika za leto 1952 našteva v Združenih državah ameriških 31 slovenskih narodnih župnij, mešanih pa 9, torej več ali manj slovenskih župnij skupno 40.

Dejansko pa ni danes nobene čisto slovenske župnije v Združenih državah. Drugi rod slovenskih izseljencev raje govori angleško kot slovensko, tretji rod pa večinoma več ne razume slovenskega jezika. Nekako vsaj na zunaj najbolj slovenske so župnije v Clevelandu sv. Vida, sv. Lovrenca in Marije Vnebovzete, ki so dobile kakih 1500 slovenskih beguncev,

ki so zelo poživili slovenski življenj v njih. Župnija sv. Kristine, ki se je štela kot slovenska, pa je postala popolnoma angleška in se v njeni cerkvi več ne sliši slovenska beseda, dasi ima župnika, ki se je preselil sem iz domovine.

Koledar Ave Maria pa za leto 1954 našteva v Združenih državah 243 slovenskih duhovnikov, med katerimi je beguncev: iz ljubljanske škofije skupaj s škofom dr. Rožmanom 40, iz lavantinske škofije 14, frančiškanov 9, salezijancev 8, minorita 2, lazarista 2, iz celovške škofije 1.

Med tu rojenimi duhovniki so, ki govorijo odlično naš jezik, drugi pa le za silo.

Vodilni element med ameriškimi katoličani so Irci, ki pa nikjer ne govorijo svojega irskega jezika, marveč vsi le angleško. Ti se z nekim ponosom zavedajo svojega irskega pokoljenja, kot nacionaliteta pa so le Amerikanci. Za ohranitev rodne jezika v cerkvi Irci torej nimajo kakega smisla. To razmerje in mišljenje prodira in nastaja naravno tudi med drugimi narodnostmi. Prevladuje splošna tendenca, da se čimprej poangležijo vse nacionalne župnije. V tem oziru so večasi še bolj vneti duhovniki, ki so prišli iz Evrope kot oni, ki so tu rojeni. Stari slovenski naseljenci, ki se niso učili angleščine, prihajajo večasi zelo daleč v Clevelandu v slovenske župnije, da tam opravijo vsaj velikonočno spoved, drugi pa sploh k spovedi več ne gredo, ker nimajo prilike opraviti sv. spovedi v rodnem jeziku.

V Clevelandu se je pred 40 in 50 leti govorilo po tovarnah bolj nemško kot angleško, Nemci so imeli precej svojih župnij tu, danes ni niti ene več. Nemalo Nemcev išče prilike za spoved v svojem materinem jeziku v slovenskih župnijah.

Vseh 243 slovenskih duhovnikov je razkropljenih po 48 državah ogromne zveze Združenih držav. Pomisliti moramo, da predstavljajo Z. D. ogromen prostor, ki je večji kot vsa zapadna Evropa brez Rusije. Iz New Yorka do pacifiške obale v državi Washington na zapadu je nekako tako daleč kot iz Ljubljane v srednjo Sibirijo v mesto Tobolsk. Dušno pastirstvo v tem ogromnem prostoru ima pač nekatere lastne in skupne svojstvene znake, na drugi strani pa zopet vlada velika razlika med severom in jugom, med vzhodom in zapadom. Tako so tudi cerkvene razlike med različnimi državami precejšnje. Najbolje je razvita cerkvena organizacija v severovzhodnih državah, kjer je tudi najvišja civilizacija.

Zadnje čase je med katoliškimi in protestantskimi krogi zbudil precejšnjo pozornost članek, ki ga je napisal Will Oursler v protestantski reviji Christian Herald, kjer dokazuje, da je v zadnjem desetletju prestopilo iz katoliške

Cerkve v razne protestantske 4 milijone 144.366 oseb.

Protestante je vedno zelo bolelo, da prestopa vsako leto toliko odličnih protestantov v katoliško Cerkev. Zadnja leta je vzbudil največjo pozornost prestop v katoliško Cerkev dveh odličnih ameriških pisateljev in sicer Clare Booth Luce, sedanje ambasadorke v Rimu in Fultona Ourslerja, katerega sin, član episkopalne cerkve, je napisal prej omenjeni članek. Will Oursler je hotel s svojim člankom nekako dokazati, da ne prestopajo le protestantje v katoliško Cerkev, marveč da še več katoličanov prestopa v protestantske cerkve.

Od katoliške strani sedaj dokazujejo, da je Ourslerjeva statistika popolnoma napačna, kar je očitno. V Združenih državah je 181.000 protestantskih pasttorjev, Oursler je pisal pisma za tozadnevna poročila le 25.000 pasttorjev, od teh mu jih je odgovorilo le 2.219 in na podlagi njih odgovorov je „izračunal“, koliko prestopov pride na vsakega protestantskega ministra in to povprečko je pomnožil s celotnim številom protestantskih ministrov.

Kake uradne državne statistike glede tega ni. Katoliška hierarhija pa vodi točno evidenco o konverzijah. Tekom zadnjih 10 let je prestopilo v katoliško Cerkev v Z. D. 1.071.897 protestantov. V letu 1953 je narastlo število prebivalstva v Z. D. za 1.7 odstotkov, med tem časom pa je narastlo število protestantskih vpisanih vernikov za 3.9 odstotkov, katoličanov pa za 3.50 odstotkov. Na podlagi te statistike bi se zdelo, da število protestantov bolj narašča kot pa število katoličanov.

Če hočemo razumeti to statistiko, moramo upoštevati, da je v Z. D. mnogo „kristjanov“, ki ne spadajo v nobeno cerkev in ki niti krščeni niso. Tudi sedanji predsednik Eisenhower ni bil član nobene protestantske cerkve in je javil svoj pristop v prezbiterijansko šele ob svoji izvolitvi. Zadnje čase se vrši med protestanti gibanje za vpis v kako njih cerkev. Protestantje vpišejo v svojo cerkveno občino vsakega, ki ima kdaj kak opravke z njihovim ministrom brez ozira na to, ali je praktični vernik. Katoliška

statistika pa navaja za katoličane le one, ki so vpisani v kako župnijo, ki so torej kolikor toliko živi udje farnega občestva. Tako katoliška statistika navaja manjše stanje katoličanov, protestantovska ga pa povišuje preko dejanskega stanja.

Po katoliški statistiki šteje danes katoliška Cerkev v Z. D. nekako 31 milijonov vernikov. Vojaška statistika pa je na podlagi razmerja vere vojakov računala, da mora biti v Združenih državah nekako 40 milijonov katoličanov. Na podlagi te kalkulacije bi lahko trdili, da je katoliška Cerkev izgubila nekako 10 milijonov, to je blizu eno četrtno katoličanov. Mnogi vseljenci se sploh ob prihodu v Z. D. niso vpisali v kako župnijo, drugi so kasneje pretrgali zveze z njo in niso bili nikjer vpisani in jih torej katoliška statistika ne navaja. V Evropi šteje statistika kot katoličane vse, ki so bili kot taki krščenj in se pri popisovanju kot katoličane prijavijo, tako je tam številko katoličanov visoko, praktičnih katoličanov pa dejansko po mestih komaj 10 odstotkov. V Z. D. pa živih katoliških mrličev sploh ne štejejo med katolike in navadno tudi ne pokopujejo cerkveno takih, ki niso bili vpisani v kako župnijo, če ni ravno dokazano, da so na smrtni postelji prejeli sv. zakramente.

Če se je med drugim izgubilo 25 odstotkov nekdanjih katoličanov, je ta odstotek med slovenskimi vseljenci gotovo še dosti večji. Kjer ni bilo slovenske župnije, tam so večinoma vse dobili v roke socialisti, ki so jih navdali s fanatičnim sovraštvom do katoliške Cerkve.

Odličen poznavalec ameriških razmer, pokojni p. Hugo Bren je v Koledarju Ave Maria napisal leta 1925 sledečo sodbo:

„V kakem kraju v Z. D. je bilo Slovencev za lepo župnijo. Šli so k škofu dotičnega kraja s prošnjo, naj bi se jim dovolila župnija. Tu pa so mnogokrat zadeli na mrtvo točko, preko katere ni bilo mogoče. Iskali so duhovnika, pisarili na vse kraje, a mnogokrat zastoj. Ljudje so se naveličali moledovati, stvar je zaspala, z njo so pa versko zaspali tudi ljudje. Ko pa je vendar od kod prišel in započel organizacijo župnije, je imel silne težave, da jih je zadosti sku-

paj spravil. Polovico njih ga je že takrat lahko pogrešala in te so požrli socialisti.

Po čegavi krivdi? Če hočemo biti pravični, moramo priznati, da tudi po krivdi domovine...“

Takrat od leta 1890 do leta 1910, ko se je vsako leto priselilo v Z. D. kake 10.000 Slovencev, bi bili morali ustanoviti doma duhovniško misijonsko družbo, ki bi bila prevzela misijone med slovenskimi izseljenci. Tedaj je prišlo premalo slovenskih duhovnikov za našimi emigranti, včasih pa še ti, ki so bili prišli, niso bili ravno najbolj vzorni duhovniki.

„Farško gonjo“ so iz domovine prenesli v Združene države slovenski socialisti, ki so bili del takozvanega austromarksizma, ki je bil med vsemi svetovnimi socialističnimi strankami najbližje komunizmu. Za slovenski narod je naravnost sramota vsa ta surovost, fanatizem in sovraštvo proti katoliški Cerkvi in duhovniku, ki še danes bruha iz socialističnega časopisja v Z. D. V tem oziru so slovenski socialisti dosegli rekord med vsemi socialističnimi skupinami v Združenih državah. Ko je prišel v Cleveland k sv. Vidu za župnika leta 1906 novomašnik Jernej Ponikvar, so nahujskani socialisti metali nanj kamenje, ko je šel po St. Clairu previdet bolnika, kot je sam pravil. Ta protikatoliška gonja se je še pomnožila med drugo svetovno vojno in po vojni proti slovenski duhovščini v domovini. Ameriški slovenski socialistem je slavil in podprl komunistično gibanje v domovini ter blatil vse komunistične nasprotnike in tako navdal svoje pristaše z besnim sovraštvom do vsega, kar je katoliško.

Žalostno je, da skoro vsak teden bereš v časopisih, da je toliko starih emigrantov pokopanih necerkveno. Živeli so brez Cerkve in vere in umirajo sine luce et sine cruce.

Ali se kaj stori za te duše, ki niso nikjer vpisane v kako župnijo? Nekateri so prišli sem kot verni katoličani, pa so se popolnoma odtujili verskemu življenju, ker niso imeli v bližini slovenskega duhovnika. Ko pa so se navadili živeti brez zakramentov in brez duhovnika, pa navadno tudi tako umirajo.

Nekje sta ob vizitaciji debatirala

ameriški škof in župnik. Škof je trdil, da so to katoličani in da spadajo v župnijo tudi oni katoliško krščeni, ki niso vpisani v župniji, župnik pa je zagovarjal stališče, da to niso katoliki, ki niso vpisani v župnijski seznam, in da to niso njegove ovce in ne njegova skrb.

Katoliška Cerkev v Z. D. mnogo napravi za misijone med protestanti, ki se jih vsako leto izpreobrne kakih 110.000.

Nāše semenišče v Adrogué

Kratka zgodovina

Zgodbo našega semenišča moremo res imenovati izredno.

Najprej ustanovitev tega semenišča: Kar drzna je bila misel in prva iniciativa naših duhovskih sabratov salezijancev v begunskem taborišču Monigu pri Trevisu v Severni Italiji v maju leta 1945, kjer se je ob koncu vojne med begunci znašel kup naših svoje padle tovariše preživelih bogoslovcev z nekaterimi profesorji. Naš veliki rojak, generalni asistent jezuitskega reda, p. Anton Prešeren je s svojim vplivnim posredovanjem in v veliki naklonjenosti in ljubezni do slovenskega duhovniškega naraščaja to misel pri sv. stolici uresničil. In to kar v nepričakovani meri: Z Reskriptom Kongregacije za semenišča in univerze z dne 25. junija 1945 je bilo ustanovljeno Slovensko bogoslovno semenišče v begunstvu s svojo fakulteto kot del in nadaljevanje semenišča in teološke fakultete v Ljubljani. Predstojnik te ustanove je ves čas sam prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman, ki se je takrat mudil kot begunec v Avstriji in ga je v njegovi odsotnosti kot predstojnik semenišča nadomeščal prvi rektor semenišča in dekan fakultete pokojni prelat dr. Alojzij Odar.

Sešli so se potrebni profesorji, zbrali so se po Italiji in Avstriji raztepeni bogoslovci in začelo se je. Zlasti v začetku je bilo vse zelo skromno. Po istem vplivnem posredovanju je sv. stolica tej novi ustanovi nakazala tudi veliko gmotno podporo, s katero se je semenišče vzdrževalo ves čas svojega bivanja v Italiji.

Za rešitev duš izgubljenih katoličanov pa ni videti primerne organizacije. Tu bi bil zelo potreben laičnj apostolat, ki pri teh zanemarjenih katolikih dostikrat več zaleže kot pa duhovnikova beseda. Potrebni bi bili pa tudi dobro organizirani misijoni po vseh slovenskih naselbinah, ki bi jih moral laični apostolat prej pripraviti. Tako bi se še marsikdo rešil.

Sledi pisana in čudovita zgodovina semenišča, katere glavni mejniki, mejniki strahu in upanja, borbe in uspehov, skrbi in veselja, razočaranja in zadoščenja, so bili tile: v Italiji Praglia, stara benediktinska opatija blizu Padove, od junija 1945 do septembra 1946; Brixen blizu Tridenta do jeseni 1947; v pričakovanju prevoza v „novi svet“ prehodna postaja za nekaj mesecev v taborišču v Bagnoliu pri Neaplju; San Luis v Argentini od aprila 1948 do avgusta 1951; od takrat pa v Adrogué, obrobem mestecu velikega Buenos Airesa v škofiji La Plata. Ali se bomo po tolikem romanju večni popotniki tu ustalili...? Do kdaj nam bo tu obstanka? Ali nam je Previdnost tu pripravila trajnejši dom?

Izvršeno delo v številkah

Semenišče v Adrogué je slovensko in je njegov namen vzgajati slovenske duhovnike v tujini za službo v domovini, če bo to kdaj možno in če jih bo potrebovala.

Kako je semenišče do sedaj izvrševalo to poslanstvo, ve v vsej globini samo Bog in bodo zato vsi, ki so v njem, Njemu odgovor dajali, začeni pri predstojnikih. Ljudje bi mogli povedati marsikaj pohvalnega, pa tudi senčnega, a ta sodba bi ne bila popolna in se je ne upamo izreči. Po Njegovi milosti je, kar je, po naši slabosti ni, česar ni, ko bi moralo biti.

Ko nam je tako skrita kvaliteta v svoji pravi vsebini, moremo govoriti le o kvantiteti našega dela in samo to naj

tu zastopuje. Treba je prebrskati arhiv in ugotoviti številke. Poskusimo to!

V osmih letih je bilo v semenišču in na fakulteti vpisanih vsega skupaj 84 kandidatov. Tu štejemo tudi pet že prej posvečenih duhovnikov, ki so v tem času na fakulteti doktorirali. To so: Cigan, Gogala, Kopusar, Starc in Žakelj. Dva, ki sta do sedaj na fakulteti doktorirala, pa sta že gojenca begunskega semenišča: Kladnik in Kukovica. Sedaj so priglasi doktorski kandidati: Ogrin Tone, Boljka, Susman, Rozman in Starc.

Do sedaj je diplomiralo in je bilo posvečenih 49 gojencev: Boljka, Čretnik, Čuk, Dejak, Dolšina, Erman, Flek, Gorenje, Gosar, Grile, Guštin, Horn, Jamrovčič, Jan, Janežič, Kavalar, Kladnik, Končan, Kukovica, Kunčič, Kvas, Legan, Levstek, Lovše, Makovec, Novak Francé, Novak Štefan, Ogrin Janez, Ogrin Tone, Okoren, Osana, Palčič, Pečnik, Pogačar, Povše, Puš, Reven, Rijavec, Rozman, Smerkolj, Starc, Škerbec, Škulj, Suštar, Vidic, Zagoršek, Zorko, Zupančič in Žakelj.

Samo začasno je bilo med gojenci semenišča in slušatelji fakultete 14 bogoslovcev. To so bili v glavnem redovniki, ki so kmalu odšli v svoje hiše v Rim, zlasti lazaristi (Jeretina, Okoren, Petek, Reberšček, Zrrec); od ostalih so trije predčasnno odšli v USA (Gaber, Hlebs, Šuštaršič), trije v Ruski zavod v Rimu (Ile, Kozina, Krajnik).

Izstopilo je 6 gojencev.

Od zgoraj omenjenih duhovnikov jih je bilo 24 posvečenih že v Argentini: Lovše, Novak Fr., Ogrin J., Grile, Kukovica, Ogrin T., Zupančič, Legan, Čuk, Dejak, Flek, Gosar, Horn, Kunčič, Povše, Puš, Rijavec, Rozman, Škulj, Makovec, Okoren, Starc, Suštar, Škerbec. Od teh jih je zadnjih 21 vstopilo v semenišče in so celotne študije izvršili že zunaj domovine.

Sedanje stanje

V Argentini, kjer so naši staro in novonaseljeni rojaki nastanjeni v veliki večini v območju velikega Buenos Airesa, se je semenišče prvotno naselilo v San Luisu, ki je ena najrevnejših provinc te dežele, 800 km oddaljena od Buenos Airesa. Hiša se nam je leto za letom

praznila. Naša moška mladina v slutnji poklica pa se je v Buenos Airesu zatekala v argentinske redovne hiše. Zato je vodstvo semenišča storilo vse za preselitev blizu naših ljudi, da bi bil tako možen dostop mlademu slovenskemu naraščaju, kolikor ga je pač mogoče pričakovati iz te naše male narodne skupine v Argentini.

V jeseni leta 1951 smo se preselili v Adrogué in ko naz je v začetku leta 1952 obiskal naš Prevzišeni, je poleg semenišča ustanovil „Apostolsko šolo“. To je zavod za dijake. Mi mu pravimo kar „Škofov zavod“ in je po svoji zamisli las podoben bivšemu ljubljanskemu Marijanišču. Njegov glavni namen je vzgoja možnih novih duhovniških poklicev in katoliške inteligente za rojake v Argentini. Gojenci obiskujejo bližnje javne šole, petrazredno gimnazijo in prej še zadnji razred ljudske šole, ki ima tukaj šest razredov. V zavodu pa prejemajo dopolnilno versko in slov. izobrazbo in vzgojo.

Zavod je začel z delom marca leta 1952, ko začne tukaj šolsko leto. Številčno gibanje tega zavoda je v primeri s semeniščem bilo doslej takole: Leta 1952, prvo leto obstoja, je bilo dijakov 9 (bogoslovcev 14); preteklo leto, drugo leto obstoja, je bilo dijakov 17 (bogoslovcev 14); v tretjem šolskem letu, ki smo ga sedaj začeli, je 24 dijakov (bogoslovcev 10). Rastejo dijaki ob padanju števila bogoslovcev. To je sedaj razumljivo, le daj Bog, da bi bilo njih naraščanje tudi v korist semenišču, če je Njegova volja, da nam vzbudi poklice.

„Dijaki“ — med njimi so tudi oni iz ljudske šole — so po šolah razdeljeni takole: Trije v 4. gimnaziji, kamor so prešli po privatnem izpitu čez 3. razred, tako v tretjem razredu letos nimamo nobenega; 8 v drugi gimnaziji; 4 pa v prvi. To je 15 gimnazijcev. Od ostalih devetih gojencev jih je 7 v zadnjem, to je šestem razredu ljudske šole, dva pa v petem.

Imena gojencev, razvrščenih po študijski starosti, so tale: Markež, Mehle, Rode, Bečan, Bergant, Grbec, Kralj, Marolt, Pustovrh, Škulj, Urbanija, Pustovrh, Škulj, Šparhakelj, Tomazin, Dolenc, Urbanija, Boltežar, Jesenovec, Mežnar, Šenk, Berčič, Škulj, Strah.

Po starosti so dijaki od 12 do 17 let. Letos je zavod poln do zadnjega kottička. Od onih, ki so želeli letos vstopiti, smo morali nekaj odkloniti, ker ni prostora.

Pa bodočnost

Kam naj zavod dene gojence, ki bodo želeli vstopiti ta leta, preden bo kdo od sedanjih končal študije in drugim naredil prostor? Poleg tega smo v tuji hiši, pod slabo streho, kar čutimo zlasti ob slabem vremenu. Kaj naj storimo?

Še ničesar se nisimo dotaknili, o čemer bi se dalo veliko govoriti. Pač nismo tukaj v tej luči gledali te ustanove. Da more ta ustanova obstojati, je zasluga nesčetih majhnih in velikih gmotnih žrtev v USA, Argentini in drugod po svetu. Tu zavzemajo bistveno važno mesto povsod raztreseni slovenski duhovniki.

Predstojniki so se že večkrat ob obilnem delu in skrbeh neodločno spraševali, ali se spleča, in pričakovali konca, ki pa ga božja Previdnost ni dopustila. Zdi se, da nam božja Previdnost narekuje, da v današnjih okoliščinah ustvarimo ustanovi bolj gotovo bodočnost. Imela naj bi lastno streho, čeprav bi bila skromna! Treba je razširiti prostore za mladino, ki bi rada še vstopila v zavod, da bi se tukaj pripravljala za svoj duhovniški poklic ali za veliko poslanstvo, ki ga imajo naši katoliški izobraženci med rojaki v tujini. Vse kliče, da izvršimo svojo nalogo, ki ni samo naša, ampak vse slovenske skupnosti, zlasti še duhovniške.

Duhovnik se je v korist Cerkvi in svojemu narodu odpovedal telesnemu potomstvu. Dober slovenski duhovnik pa je imel vedno odlično, za narod in Cerkev še bolj koristno duhovno potomstvo v dijakih, ki jim je pomagal do višje izobrazbe in vzgoje, pa v duhovnikih, ki jih je izmed njegovih varovancev Bog poklical pred oltar. To je bilo vedno njegovo prelepo poslanstvo, za katero je molil in tudi žrtvoval od svojih skromnih dohodkov. To so dobra dela, ki jih vidi v pravi luči samo Bog in jih samo On stokratno poplača. To je duhovniku kot naravni klic očetovstva v njegovem duhovnem poslanstvu. Na mestu, kjer bo sredi dela omagal, si mora sam z božjo pomočjo preskrbeti in vzgojiti naslednika, enega, ali še več, ali dobre katoliške izobražence, ki bodo nadaljevali delo, za katero se je sam vsega žrtvoval. Ne sme biti škoda ne dela, ne molitev, ne žrtev, najmanj pa gmotnih, posebno še, ko gre za slovensko kri in za slovenski rod! Saj smo slovenski duhovniki!

Lepo se vam zahvaljujemo za vso dosedanjo res velikodušno podporo v imenu tukajšnje mladine in bodočih duhovnikov in skupnosti in naroda in se vam še vnaprej priporočamo. Zadeva ni nič bolj naša kot vaša in se v semenišču čutimo kot vaši poverjeniki, ki delamo tu in bomo delali, dokler boste vi hoteli.

O našem delu in življenju se bomo v reviji radi še oglasili.

Vodstvo semenišča

Setev in žetev

MEDANOS — ARGENTINA

Dr. Francé Kladnik

„Strumna“ cerkvena društva

Ubogal sem misijonarja in začel resda z vsem, skoro da proti lastnemu pričanju, ne mogel pa bi trditi, da iz pokorščine. Učiteljice v šoli zopet enoglasno obljubijo pomoč; a to pot bo šlo bolj zares. Kdo bo poučeval verouk, kdo bo

vodil statistiko otrok, ki pridejo k maši, kdo bo pomagal pri otroški maši, če jo bo možno pripraviti, kdo bo priskrbel vsem otrokom katekizme, itd... sedaj pa je katolicizem pri teh bistrookih črnolaskah le nekoliko popustil! Ko se je po daljšem času le nekaj doseglo in je število otrok pri katekizmu in pri nedeljskih mašah lepo naraslo, se je utrgal plaz tako pretiranih hval in občudovanj, da bi človek pokal od smeha. V

pretiravanjih boš težko dosegel zmožnost latinskih Amerikancev! V tem so resda mojstri: je pametno cum grano salis brati njihova poročila in liste!

Oblasti obljublajo vso pomoč in sodelovanje pri gradnji nove cerkve: ne moreš pa zvedeti, koliko bo dala občina ali država za cerkev kot javno zgradbo. Če in dokler izgleda, da je zidanje še daleč, ti obljubijo 100, a ko pride čas, da bi bilo treba resnično kaj storiti, od bijejo ničli, saj ničli sta itak nič, in ju ni škoda, in tako ostane žalostna ednica.

Najbolj so se odrezale ženske: da bo mo ustanovili Apostolstvo molitve, smo se domenili. Seveda, zakaj pa ne! Od 40 se domenili. Seveda, zakaj pa ne! Od 40 navdušenih žena jih je vendarle vztrajalo nad polovico, a ni jih kazalo mnogo oblagati z delom, ker bi prihajala ena za drugo „renunciar“ (odpovedati), češ imam mnogo dela doma, pa še druge osebne razloge. A četudi ta ali ona odpove sodelovanje, in je nisi prav nič ob tem užalil, bo verjetno čez dva ali tri dni prišla nazaj, češ, da so se razmere v toliko spremenile, da še lahko sodeluje, vsaj zaenkrat.

Fantje? Da, z njimi naj se peča mlad duhovnik, to je pametna praksa! Morda v Južni Ameriki to še dvakrat bolj velja kot v Evropi. Toda, kje pa so fantje? Le enega sem zadnjih osem nedelj videl v kapeli pri maši in še ta je stal s prekrižanimi rokami pri vratih in gledal bolj svojo zaročenko v klopi pred seboj kot oltar. Videl pa si dosti krepkih fantov ob večerih po barjih in bolicih (argentinske pivnice za preproste ljudi). Stanoval sem v hotelu in dostikrat pozno v noč ni bilo miru, ker so razne skupine in skupinice prirejale skupne večerje in se po večerji zabavale pozno v noč. Tako je bilo tudi nekega nedeljskega večera; spati se ni dalo. Šel sem zato ob enajstih zvečer v glavno obednico, ki je bila blizu moje sobe, da bi bral časopis ali poslušal radio. Ker sem stanoval v hotelu, se nihče po nekaj tednih ni več čudil, če me je videl v hotelu tudi ob tisti uri. Tu pa je bilo fantov: nad štirideset! Proslavljali so rojstni dan nekega tovariša. In tam smo se seznanili. Vse se je tako končalo, da smo se po nekaj tednih pridno sestajali

vsak petek po večerji. Sprva neznan obrabi se se kmalu podomačili, tudi razgovori so postajali zaupnejši. Zgleda, da hočejo ustanoviti poseben klub za zabavo in za šport. Pa sem si mislil: dobro, ker drugega ne znate, pečajte se s tem vam dobro znanim delom: šport in zabava; jaz pa bom gledal, če vam bo mogoče še kaj povedati o Bogu in o vaših problemih, ki jih imate na prebitek. Morda se bo našel ta ali oni, ki bo razumel, za kaj duhovnik dela. Pretekli so dolgi meseci, skoro celo leto. Razne kratke konference so radi poslušali, a bolj za okras sem moral biti poleg njih; če bi se bil vtaknil v njihove reči, bi se razleteli in namesto v „farovž“, bi šli ob petkih v bar. Tako pa so ostali skupaj, in ko je prvi zgovornejši fant govoril namesto mene na petkovem sestanku o fantovi molitvi, je stvar začela zgledati drugače. O, kako prav je imel sv. oče, ko je toliko povdarjal pomen horizontalnega apostolata: naj bodo delavci apostoli delavcem in fantje fantom. Veliko to pomeni. Fantje so začeli imeti stvar za svojo zadevo: videl si jih vedno več v kapeli pri mašah. Za Veliko noč so prvi prišli k spovedi: večina k prvemu obhajilu. Tukaj sem tudi praktično začutil, kaj se pravi biti asistent. Jaz nisem pri njihovih sestankih odločal: bilo bi brezupno kaj takega poskušati, ker bi se fantje lepo razšli. Nihče bi sicer ne vedel pravzaprav zakaj, a samo ena opazka v baru, češ, da se meni udinjajo, bi bila dovolj marsikomu, da bi na petkove večere ostal doma ali šel v kino. Tako so pa mislili, da so oni sami tisti, ki so stvar začeli in jo vodijo; pa so vseeno vsako reč prišli povedat, tako da sem še isti dan zvedel, če so kako tekmo izgubili, po nekaj urah pa že, če so jo dobili. Nisem pa imel niti časa niti volje, da bi se zanimal za njihove žoge ali za športne težave: da je to zanje, da to ni moja zadeva, sem jim večkrat omenjal. Ne vem, ali ima duhovnik v Južni Ameriki toliko časa, če delati hoče, da bi letal s fanti ali z otroci za žogami, kot mnogi delajo. Za razvedrilo, to že, a malo se obrestuje tak športni apostolat. Mimo gredé pa naj omenim, da sem seveda imel mnogo osebnih se-

stankov in razgovorov z različnimi boljšimi fanti, ki so kazali voljo in sposobnost za apostolat. Sami so si izvolili svoj odbor, sami so ga spreminjali: ali ne sloni delo v cerkvi na zaupanju? Morda bomo kdaj zelo potrebovali podobne načine pridobivanja doma, ko bo mladina razkristjanjena, cerkvi vsaj odtujena, če ne sovražna.

Grenka jabolka

Če začneš „z vsem“, kot je moj stari misijonar imenoval masovno delo v pastoračiji, je nemogoče prezreti najvidnejši del črede, mlada dekleta, ki s svojim vikom in krikom ter smehom in lepoto zavzemajo v vseh časih privilegirani sloj v družbi. Da duhovnik ne more zane-mariti deklet, je jasno. Tudi v Medanosu ni kazalo pustiti deklet ob strani. Sitna reč! Po petih letih neprestanega vandrjanja po argentinskih vaseh in trgih, sem odkril, kakšno je resnično mišljenje ljudi o duhovniku. Na splošno ljudje ne verujejo v duhovnikovo poštenje. Pustimo vprašanje o vzrokih ob strani, a vsak, ki nekoliko bolj pozna ta svet, ve, da je tako. Nikoli ne pride nobena ženska sama v župnišče, kot je navada n. pr. bila pri nas ali kot je tudi v Združenih državah, kjer pišem te vrstice. Zakaj? Saj je mnogo dobrih gospodov! Ker o duhovniku na splošno mislijo, da ni v redu in da je celibat neka hinavščina, se ženski svet duhovnika ogiblje, razen ko gre za funkcije v cerkvi sami. V krajih, kjer duhovnika stalno ni, je še slabše, ker niso duhovnika vajeni. Tako se vse pomeša: spoštovanje s podcenjevanjem, zaupanje z nezaupanjem. Dekle se v manjšem kraju, kjer se ljudje med seboj poznajo, boji govoriti na cesti z gospodom, ker se bodo začeli norčevati iz nje. Rade bi pomagale pri cerkvenem življenju, saj so ženske za to povsod na razpolago, toda po drugi strani jim je nerodno. Ko pa dekleta dobe zaupanje v duhovnika, ga znajo uspešno braniti pred klevetami in imajo velik uspeh. Dekleta bodo prva dvignila ugled duhovniku, če ga je vreden, v nasprotnem primeru pa ga bodo tudi prva pogazila.

Ustanovil sem dekliško Katoliško akcijo; nekoliko so pomagali tudi na škofijski centrali. Se razume, da so dekleta po številu prekosila vse druge šepajoče organizacije; tudi požrtvovanja so največ pokazala prav dekleta. Upala so si sama od hiše do hiše, razbile so plese v postnem času (tu so jim seveda pomagali njihovi fantiči, in stvar bi bila zadostna za kratko novelo!), organizirala vse mogoče prireditve, prodajala sv. pismo, uničila so protestantovsko propagando, ko so kratko malo pritegnile k sebi zaupnice protestantovskih pastorejv itd. Da smo se večkrat spoprijeli na sestankih glede mode in golote, to si lahko mislite — in najbolj živahna in najlepša dekleta (ne vem, če tudi najlepša po duši?) so bila trdi orehi in grenka jabolka. Bilj so slučajji, ko je bilo treba „rezati“, pa sem zaradi varnosti vendarle prej še povprašal svojega starega misijonarja, ki je vedno toliko povdarjal dobroto: v tem slučaju pa je svetoval odločnost.

„Medanos mora imeti cerkev“

Iz vsega pisanega cvetja, ki se je rabralo po naših šepastih strumnih družtvih, sem izbral nekaj aktivnih oseb — tukaj tudi moških — in spremenil staro medanoško ustanovo „Círculo Católico“ v toliko, da ni bila več center štirih starih ženic ali nesposobnih mož. Že dolga leta je obstajalo to društvo, menda najrevnejše v Medanosu, tako da ga je vsaka svojad, ki prireja konjske dirke lahko pogazila: ni torej kazalo ukiniti tradicionalnega predstavnika katolicizma v vasi. „Círculo Católico“ bo sedaj imelo drugo vlogo. Nič več ne bo imel težav s tem, kam bo šel misijonar jest za kosilo ali za večerjo, kot je to bilo sedaj dvakrat ali trikrat na leto ali kdo bo opral dva cerkvena prta.

Najbolj aktivni ljudje v fari so se združili v imenovanem „Círculo Católico“. Poguma so malo imeli. Nihče ni oporekal, da od 35 milijonov, ki so jih to leto skupilj samo za česen, moremo lahko odračunati majhen procent za cerkev in to bo nanoslo takoj zadostno vsoto. Nihče tudi ni oporekal, da družine potrejšijo povprečno 3—4 tisoč pesov

letno za nepotrebne reči in da za cerkev niti 20 pesov letno ne pride na eno katoliško družino. Treba bo ljudem odpreti oči, in jih pripraviti, da vsaj eno ali dve leti v svojem življenju izpolnijo desetino Mozesovih zahtev: on je zahteval desetino, in to vsako leto: mi bomo pa skušali dobiti le 1% in to le eno ali dve leti, pa bo cerkev končana. Od te male zahteve pa ne smemo opustiti. Ni jih šlo glavo, ko smo računali, da bo to zneslo več, kot neznatno miloščino. Morda so tudi prvi pomislili, da ljudje delajo veliko krivico duhovnikom, ko o njih kar na splošno sodijo, da so silni bogataši in stiskači, ko pa celih tisočev ljudi skupaj ni zmognih vzdrževati enega duhovnika. Tokrat sva se z mojim misijonarjem nekoliko razšla v mnenjih: trdil je dobri gospod, da se v kakih desetih letih morda lahko dogradi cerkev in malo župnišče.

Meni pa le to ni šlo v glavo, kako ne bi mogel dati dobro stoječ katoličan en odstotek svojih dohodkov na leto za javno čast božjo. Seveda so ljudje nevedni, nevzgojeni; a možno je tudi, da niso nikoli bili poučeni o resnih obveznostih za čast božjo v duhovnem in materialnem oziru: vse se je speljavalo na neznatno miloščino, cerkev navadno ni imela sredstev za odgovarjajočo apostolat, če izvzamejo nekatere redovne družine, ki pa so sredstva prej dobivale od umirajočih bogatinov kot od vzgojenih vernikov. Ko danes v Kaliforniji in drugod po Združenih državah vidim, da sto katoliških družin vzdržuje cerkev, župnišče, duhovnika, štiri sestre, lastno osemrazredno šolo, misijorske in škofijske nabirke ter da imajo še smisel za privatno karitas, vidim, da je bilo prav, da v Medanosu nisem popustil. Ni mi šlo v glavo, da bi vero tako nizko postavili: duhovno, da bi jo speljali na simpatijo in prijateljstva z duhovniki, materialno pa na neznatno miloščino ob priliki kakega krsta ali obiska cerkve. Duhovno stran more soditi le Bog, materialno pa lahko presodi vsak, in poleg tega: kdor daje za cerkvene potrebe materialno, skoro gotovo se tudi duhovno ne bo zapustil.

Da duhovniku denarja ne zaupajo, to sem vedel. Ves denar bo torej šel v banko in bo pod nadzorstvom zanesljivih

oseb. Vse bomo plačevali s čeki: tako ne, bo nihče mogel trditi, da hoče obogateti duhovnik ali kak član odbora. Proti klevetam se bomo na tem področju neosebno, a resno borili, pa četudi bi imela policija ali sodnija nekoliko dela. Prva nabirka naj bo popolnoma prosta: za začetek bo že! Ko pa začnemo z gradnjo, bomo videli, kako bo odjeknilo. In tako smo hodili: od hiše do hiše, dan za dnem. Borna je bila prva nabirka; vseeno smo začeli z delom; začeli so rasti zidovi, denarja pa nič. Vzbudilo pa se je zanimanje. Sedaj je bil čas za udar. Dati je bilo treba praktično priliko, da ljudje izpolnijo dolžnost, ki je niso v dolgih štiridesetih letih. To je vršalo po vasi in po okolici! Judov sicer nismo nadlegovali, nekateri so prostovoljno dali manjše vsote, s tihim upanjem, da bomo pri njih kupovali gradbeni material. Po gostilnah so pijanci govorili, da jaz denar odnašam, a so utihnili, ko so se nekateri malo hladili v policijskem zaporu. Drugi so omenjali, da me spremljajo več te osebe kot one: kaj hočem? Možje so bili najmanj voljni iti v borbo, zato je večkrat vlogo prevzemal nežni spol. Pa so dobro delale klepetave ženske in dekle-ta! Ni kazalo, da bi denar nabiral sam; šele proti koncu sem dobil toliko zaupanja. Častno izjemo so predstavljali ruski Nemci, ki so popolnoma zaupali duhovniku, nič pa komisijam.

Streha „iz česna“

Zidovi so rastle, župnišče, malo sicer, a zadostno, je bilo končano. Preselil sem se vanj. Sedaj pa naprej! Še manjka kake štiri metre zidu in visok stolp. Streha iz drage pločevine, železno ogród-je, iz mavca lepo zgrajen cerkven strop itd... pa delo vražje drago! Denarja ne bo mogoče toliko nabrati! Tudi prireditve vseh vrst niso znesle zahtevane vsote. Še ena možnost je: ko ljudje že nočejo dati denarja v zadostni meri, morda bodo lažje dajali nekaj desetlin kilogramov česna in to znese precej tisočev.

S fanti smo se prevažali po kintah — tako imenujejo kmetije s česnovimi nasadi — in nagromadili lepe kupe česnovih kit v že pokriti novi zakristiji. Tako

je cerkev dobila svojo streho, ki ni bila sicer iz česna, a ji je česen pomogel do življenja, da se ponaša kot najvišja streha v vasi.

Misijon

Kateri duhovnik nima lepih spominov na farne misijone? Koliko čudežev milosti nam bi mogli razodeti misijonarji! No, mi v Medanosu smo se z misijonom pripravljali na posvečenje nove cerkve. Najprej sta prišli dve sestri misijonarki. Nastanili sta se v bolnišnici, pridno sta delali z otroci in dekleti, z ženami in bolniki. Popisali sta naše divje zakonsko cvetje, ki je bilo zelo bujno, dasi je junija v Argentini že pozna jesen ali bolje že zima. Dva izkušena redemptorista sta misijonarila. Ljudje so se dokončno

omehčali: lahko smo plačali cerkvene dolgove, misijon in zlasti: številne množice so prihajale h govorom in zakramentom. Ko je v soboto prišel g. škof, da cerkev blagoslovi, je navdušenje privrelo do viška: da živahni Argentinci znajo biti navdušeni, to je znana reč. Kako pa bi bilo mogoče postaviti ta bliškovita čustva na varnejša tla resne verske izobrazbe in globokega prepričanja?

Lahko je zgraditi stavbo, saj se za njo potrebuje le mrtve snovi. Težje je pripraviti ljudi do tega, da jim privro v polnosti na dan močna verska čustva, a je možno. Pravi čudež pa je odpreti pot božji milosti, da ta izoblikuje človeško dušo tako zelo, kot je potrebno za mučeniško vztrajnost v trpljenju in v preganjanju. (Konec)...

Jubileji

STIŠKI OPAT DR. A. KOSTELEC 75 — 50 — 30

Te tri številke pomenijo tri jubileje, ki jih to leto praznuje g. opat stiškega samostana: 75 let bo star (rojen 5. avgusta 1879), 50 let je bilo 10. aprila, odkar je bil posvečen v duhovnika (1904) in 30 let mineva, odkar vodi kot opat težko usodo Stične (1924).

Naše častitke, častitke in želje po svetu raztresenih slovenskih duhovnikov, ga morda ne bodo dosegle. Gotovo pa ga bodo dosegle naše prošnje, naj Bog poplača veliko delo, ki ga je v tem obdobju opravil in za bodoča leta naj mu v težke dni pošilja močne in tople žarke svojih milosti, moči in pomoči!

Za nas pa bi bilo prav, da bi mogli ob teh jubilejih pregledati delo in osebnost tega velikega moža, vsem duhovnikom v vzgled in opomin. Kratak poskus oboje pokazati in preceniti je prinesla Svobodna Slovenija v Buenos Airesu (29. 4. 1954). Pa že ob teh zastrmi bralec nad bogastvom dela in človeka. Še bolj živo mu stopi pred oči osebnost g. opata, če ga je sam poznal in sam doživljal nje-

govo plemenitost in dobroto. Spomini se zbujaajo, topli in hvaležni...

Posebno pa naj v tem duhovniškem glasilu nakažem le troje: g. opata kot duhovnika, kot prijatelja duhovnikov, kot vzgojitelja duhovnikov.

Notranje življenje, bogastvo milosti, duhovniška svetost — vse to je za nas v dnu skrivnost. Je skrito in nezaznatno za druge in, pogosto, za vsakega, razen za Boga. Je pa naravno, da privre na dar. Kot učinek, ali kot skrb. Na obojen način se nam kaže pri g. opatu bogastvo njegove duhovniške duše. Iz njegovega mišljenja, govorjenja, ravnanja je sijala vselej duhovniška notranjost. Močna vera, neomajno zaupanje v vseh vrst težavah, ljubezen do stiške bazilike in skrb za lepoto službe božje, delo za svoje farane, ljubezen do vseh, tista naravna, prisrčna prijaznost, potrpljivost, ponižna skromnost, brez narejenosti, notranja umirjenost — in, kdo bi našteval še vse drugo — vse je bilo odsev duhovniške topline, ki si jo je priboril s svojim asketskim prizadevanjem. Nehote nam je dajal vzgled duhovniškega življenja, ka-

kor nam neposredno, nekam intuitivno, zasveti ob duhovniku, ki je res duhovnik. Ecce, sacerdos!

G. opat je velik prijatelj duhovnikov. Kdor je bil kdaj v Stični, je to občutil. Njegova ljubezniva gostoljubnost je bila izraz notranje vezi, ki jo je čutil do vseh sobratov v duhovništvu. Marsikaj bi mogli o tem povedati begunski duhovniki, ki jih je v težkih časih kar 36 sprejel pod streho v Stični. V Stično si vedno šel rad, ker si vedel, da boš našel topel pozdrav in čutil si iskrenost njegove dobrote. Mogli bi reči, da je bilo nad vrati samostana zapisano, kakor na nekem župnišču: „Portae patent et cor magis.“ In ne le zapisano. Oboje si sam zares našel. Vrata odprta in še bolj srce.

Pred dobrim letom sem bil v Stamsu (Tirolska), ki je kakor Nova Stična. G. opat p. Eugen Fiederer je iz Stične in vrsta mladih patrov, ki so izšli iz opatove vzgojne modrosti. Znal jim je posredovati pravega duha, dovesti jih, da so se izoblikovali po njegovi besedi, vzgledu in molitvi za vredne sinove sv. Bernarda. Počutiš se med njimi zares kakor v Stični. To so vidni uspehi njegovega dela. In koliko je nevidnih, ki pa vsi kažejo na veliko, resno prizadevanje za duhovniški naraščaj. Znal je tudi sicer vreči zrno v mlado srce, ki se je razvilo, ali pomagalo zorenju v poklic.

Leta 1923 mi je kot mlademu študentu podaril latinsko „Hoyo za Kristusom“. Edina knjižica, poleg brevirja, ki sem jo vzel v maju 1945 s seboj. Kadar sem jo prebiram, se spomnim na g. opata. In tam stoji zapisano, kar bi mogli navesti na življenje našega jubilara: „O grata et iucunda servitus, qua homo veraciter efficitur liber et sanctus“ (III.10). I. L.

DR. RUDOLF HANŽELIČ srebrnomašnik

Junija letos praznuje g. profesor petindvajsetletnico svojega posvečenja. Menda je to leto on edini srebrnomašnik med slovenskimi duhovniki v Argentini. Veliko ima prijateljev in znancev in vsi mu častitamo iskreno k delu, ki ga je v tem obdobju bogato opravil. Želimo mu vnaprej veliko naravnih in nadnaravnih božjih dobrot, veliko uspeha in sreče!

Tam daleč v Cordobskih hribih živi in deluje. Sicer je kaplan v nekem zavodu, a njegovo delo se razteza na daleč. V sosedni stari cerkvi žalostne Matere božje (Dolores) vrši dušno pastirstvo. Ob nedeljah trinira. Tretjo sv. mašo opravlja še uro daleč hoda v neki šoli. Vse le za božje plačilo in brez uradnega priznanja. Pridiga, organizira petje, spoveduje itd. Poleg tega hodi poučevat verouk v razne šole, tudi v 4 km oddaljeno mesto Capilla del Monte. Vsi vemo, da redno piše poučne in tako potrebne članke o vzgoji v „Duhovnem življenju“. Povrh tega študira neprenehoma pedagoška vprašanja, posebno mladinska in družinska. V njegovi knjižnici najdeš najmodernejša dela. Tako tudi v tujini ni prenehal s tem, kar je bilo že doma predmet njegovega zanimanja in plodnega dela. Vkljub vsej tej raznoliki zaposlenosti, je vedno gostoljubno prijazen in zavzet za človeka, ki ga pride obiskat tja v lepo gorsko ozračje.

Dragi prijatelj in sošolec iz gimnazijskih klopi, naj Ti prinesejo častitke vseh Tvojih sobratov, po svetu raztresenih, živo zavest, da smo v duhu in molitvi povezani s Teboj, da smo vsi — eno.

I. L.

Virtuti et musis

Nekaj spominov. Napisal J. Stanislav

Bilo je vroče poletno popoldne v zadnjih mesecih prve svetovne vojne, ko sem stopil v Ljubljani v visoki mračni hiši tam za šenklažem pred ravnatelja semenišča. Dolga, sloka postava v rdeče obrobljenem talarju, podolgovast in glad-

ko cbrt obraz, nizko čelo brez las, koničast nos, živahne oči. Na glavi rdeč biret. Elegantna, impozantna postava. Bil je prelat dr. Lesar. Sprejel me je na vratih. Preltel me je z očmi od nog do glave. „Zdi se mi, da ste vojak, kaj!“ je rekel

in me motril. Nekoliko me je dirnilo, češ, saj vidi, da sem v vojaški uniformi, zakaj dvomi. Pomolim mu svojo prošnjo za sprejem v semenišče. Pazno jo prebere. Potem pa se še bolj vzravna in mi reče: „Takole vam bom povedal. Vojske še ne bo konec. Vsi strokovnjaki in izvedenci trdijo tako. Pojdite lepo nazaj k vojakom, in ko bo čas, vas bomo poklicali. Srečno!“ Vsakemu stavku je priklonil na konec besedico „kaj“. Obrnil se je in vstopil v svojo sobo. Čuden človek, sem si mislil. Saj že vrabci čivkajo, da je konec tu, da je polom Avstrije nezogiben. Še nekaj tednov in vse se bo zrušilo. Ali mož ne bere časopisov? Ali pa je zaverovan v to ljubo Avstrijo tako, da misli, da mora zmagati. In kaj vse deklaracije in gibanje ljudstva po mestih, po deželi? Celo vojakov na frontah. Ne, dobri mož, v zmoti si in debelo boš gledal, ko se čez nekaj tednov vidimo. Pa takrat ne bo več Avstrije, takrat bo že Jugoslavija. Mislil sem si po svoje in šel.

Doma sem prebil še nekaj dni dopusta in se zopet vrnil v Tolmezzo. Tam me je čakalo imenovanje za praporščaka, ki je prva stopnja v oficirski karijeri. Sedaj, fant, — sem si mislil — bodi previden! Za silo si si opomogel, vtaknili te bodo v „marškompanijo“ in hajd na fronto. Avstrija bo še poskušala, da se vzdrži, da zadrži sovražnika vsaj na starih mejah. Za tak posel bo vsak vojak dober, in ker so vrste tako redke, tem bolj. Ali naj jo prav za slovo izkupim? Ali naj pridem v ujetništvo, kjer bom čepel, prodajal dolg čas in stradal, kdo ve kje in koliko mesecev? Pred Laha? Nikoli več! Pod Laha? Še manj! In sedaj, ko je na pohodu svoboda, ki ne veruje vanjo samo zaplankan patriot ali pa morda kak Lesar. Javim se zato na raport in prosim za dopust. Malo me je skrbelo, da ne uspem, ker sem z dopusta pravkar prišel. Čudom čudo — bil sem uslišan. Ker da sem še vedno slaboten in da pljuča še vedno niso v redu. Vem, bila je zopet očitna božja pomoč. Sedaj pa brž domov, brž, brž, da se kdo ne premisli. Jadrno sem sedel na vlak in se odpeljal proti domu, da ga ne zapustim več, razen ko pride poziv, naj vstopim v semenišče.

Na koncu torej novo presenečenje, novo iznenadenje. Rekli so, da sem otrok sreče. A zdelo se je, da to pot le za kratek čas. Kajti, komaj sem bil dobro doma, že sem prejel brzojavko, naj se vrnem, ker da moram na fronto. Seveda, sila je bila, sovražnik je pritiskal, da zadá zadnji udarec. Jaz pa se nisem zmenil. Vedel sem, kakšen je položaj, zato sem se skrtil. Ne grem, pa naj pride sto telegramov! Res je prišel kmalu drugi. Tudi na tega se nisem zmenil. Potem je vse utihnilo. Sam Bog ve, kako je bilo, da me niso poiskali. Orožniki, župan, glavarstvo. Bilo je pač že vse zrahljano. Vse se je podiralo. Zato so me pustili pri miru. Če bi bil šel, bi bil prišel v ujetništvo. Kmalu nato je bil namreč ves naš polk zajet in prepeljan v Italijo, kjer je čepel po barakah več mesecev. Višji oficirji so pravočasno zbežali in je prevzel poveljstvo kurat Škerjanec. Lepa reč! Hvala Bogu, minilo je! Za vedno!

Spominjam se, da sem bil 29. oktobra (1918) v Ljubljani. Mesto je plaval v zastavah in nepopisnem veselju. Svoboda je postala dejstvo, napačila je Jugoslavija, stoletni sen je bil uresničen. Poslušali smo govore na Kongresnem trgu. Najbolj je užgal škof Jeglič. Bil je junak dneva, oboževan od slovenskega ljudstva, ki ga je navdušeno pozdravljalo, ga povzdigovalo v nebo... Zvečer sem se vrnil domov. Župnik š. mi je poslal rešitev prošnje, da sem sprejet v bogoslovje. Pisma sem bil neizrekljivo vesel. Sedaj pa vojaške cape proč! Zadržanja se nova doba življenja.

* * *

Mrzlega zimskega dne, bilo je v jutru 3. decembra, so me oče naložili na voz, da me peljejo v Ljubljano, kjer naj začnem svojo pripravo na duhovski stan. Da sem šel tako pozno, je bil vzrok v tem, ker sem se doma še vedno po malem skrival, da me ne bi vnovič vtaknili v vojaško suknjo. Tako nisem, ker nisem hodil okoli, izvedel, da se je bogoslovje že začelo in da bi se bil moral zglasiti že sredi novembra. Pozneje sem dognal, da nisem nič zamudil, saj so prišli nekateri še pozneje in cepali po malem ves december do božiča.

Pred odhodom sem opravil dolgo spoved. Naneslo je, da sem šel v O. k župniku B. in se mu vsega razodel. Predočil mi je težave, ki me čakajo v novem stanju, jih naslikal tako, da bi se bil morda celo ustrašil, če ne bi bil trden v svojem nepreklicnem sklepu. Vendar mi je dajal tudi poguma, čeprav ga sam, kakor je dejal, nima, ker je šel prisiljen v ta stan. Tudi po tej zadevi me je spraševal, kar pa sem mu kaj lahko pojasnil, ko sem mu naslikal vse svoje življenje, ki ga je deloma že poznal. Naredil sem križ čez zgoode in nezgoode preteklosti ter sklenil postati nov človek po božji volji. Pristrčno sva se poslovila. Tudi doma smo si segli v roke po vseh običajih naše hiše, ko sta me prej mati in oče pokrižala in pokropila z blagoslovljeno vodo. To je bilo drugačno slovo, kakor smo jih jemali zadnji dve leti, kadar sem odhajal z dopusta ali na fronto. Slovo, ki ni bilo spremljano s tesnobo in strahom, marveč z veselimi, upapolnimi občutki.

Dolga je bila pot do Ljubljane. Jutro je bilo sicer mrzlo, a naju z očetom ni zeblo, saj naju je oba toplo in blazeno gredo v sru. V Ljubljani sva se ustavila pred hišo, ki nosi napis: Virtuti et Musis (po naše: Kreposti in učnosti, ali: Čednosti in vednosti). Tu v tej hiši se bom moral dati vsega enemu in drugemu. Nekoliko tesnobno mi je bilo, ko sem stopil čez prag. Podala sva se k podvodju dr. Sebastijanu, ki je mene poznal že izza dijaških let. Ko smo se vse potrebno dogovorili in sva se z očetom pristrčno poslovila, je peljal podvodja mene na stanovanje, v sobo, kjer naj prebijem prvo leto svojega bogoslovskega življenja.

Bila je to soba v drugem nadstropju ob stolnici, imenovana „Sibirija“. Prišel sem vanjo kot četrti sostanovalec treh tovarišev, ki so bili že notri in se, kakor sem opazil, plašno ozirali po nič kaj prijaznem, temnem, nepobeljenem in mrzlem prostoru. Njihovim pogledom sem nehote sledil tudi jaz in ugotavljal po vrsti isto, kot oni. Nič kaj prijazno ne bo tu notri! Razen, če bomo sobo naredili prijazno mi, ki smo se v njej znašli. Predstavili smo se. Jaka sem poznal še iz gimnazije,

kjer je bil eno leto pred menoj. Drugih dveh, Janeza in Adolfa, doslej še nisem bil videl. Spogledovali smo se. Kako se bomo razumeli? Menda vendar dobro, saj smo vsi na isti poti za istim ciljem. In tako je tudi bilo. Nič, prav nič nam ni prišlo navzkriž vse leto. Janez je večkrat, prenekaterokrat uganil katero prav modro, prav duhovito, da smo se vsi od srca nasmejali. Pravzaprav se je Jaka, če je bila katera posebno modra, držal še bolj modro, dokler je seveda šlo in ni prasnili še on v smeh. Kajti bil je zelo moder in preudaren človek. Naš dobri Adolf, počasen v mišljenju in previden v izražanju, je bil v vsem, razen v iskreni pobožnosti, za nami vsemi. To se pravi, na primer, da se je začel smejeti šele, ko smo se drugi nehali. Nikoli se ni prenagil, zlasti ne v sodbi. Bil je zares srčno dober in hotel, da bi bili dobri tudi mi in da bi o vseh drugih mislili samo dobro. Kaj naj rečem o sebi? Le to, da sem se s tovariši dobro znašel, dobro razumel. Če mi ni bilo kaj vseč, sem se pokoraval večini, tem bolj, ker sem imel vedno občutek, da so vsi trije daleč nad menoj, vsi bolj učeni, vsi bolj pobožni. Ne morem sicer reči, da bi bil imel zase občutek manjvrednosti, a zdelo se mi je vedno, da sem jaz najmanjši med njimi, čeprav smo si bili tovariši. Pozneje — kot duhovniki — sma prišli v dokaj različne položaje. Jaka in Adolf sta postala redovnika, midva z Janezom pa se tudi nisva znašla v tem, za kar smo mislili, da se šolamo in vzgajamo, namreč v dušnem pastirstvu. In danes smo vsi štirje izven domovine v zamejstvu.

Rekel sem že, da sem prišel v semenišče med zadnjimi svojega letnika. Bilo je menda deset mojih poznejših sošolcev, ki so začeli s študijem že ob rednem roku, v začetku oktobra. Toda do konca decembra se nas je nabralo vseh skupaj do triinpetdeset. Ogromno število, kakor ga brez dvoma ni imelo semenišče v enem samem letniku ves čas svojega obstoja. Bili smo po večini vojaki, vrstniki treh, štirih letnikov gimnazije. Nekateri bi bili morali biti že v zadnjem, četrtem letniku, pa so začeli prvega. Možje brkati in bradati, preden so se lepo po bogoslovsko

obrili. Pa oficirji, praporščaki in poročniki, imeli smo celo nadporočnika med seboj, nekateri so nosili nekaj časa kar uniformo, ko niso imeli drugega obleči. Pravi vojaški letnik.

Bili smo strah in trepet ravnatelja Lesarja. Naš letnik je obvladal semenišče ne le po številu, marveč tudi po razgibanosti, živahnosti, razposajenosti. Prej hiša miru in tihote, je postala z nami vojaki prava — jama razbojnikov. Prej hiša molka in resnobe, je sedaj bučala in odmevala in se tresla, da so ljudje postajali na Vodnikovem trgu in se spogledovali, češ, kaj se v tej hiši godi. Posebno zvečer, po večerji, ko smo se zbrali na tako imenovanem „kapitlju“ pod redko lučjo, ki je gorela na koncu hodnika v drugem nadstropju pred „Kamčatko“. Takrat namreč semenišče še ni premoglo elektrike, čeprav jo je imela že vsa Ljubljana. Ravnatelj Lesar za kake nove in moderne, pa čeprav praktične pridobitve namreč ni imel ne smisla ne denarja. Isto je bilo s stranišči, ki so bila še vedno prirejena na „prosti pad“ in to sredi moderno urejenega mesta. Tak je bil Lesar. Kaj čuda, če je zmajeval nad nami, ki smo prinesli v hišo novega duha, lomili deset- in desetletno tradicijo, zahtevali sto in sto sprememb in prezirali vse, kar je bilo doslej sveto, nedotakljivo. In ta naša neurejenost, nedisciplinarnost, sproščenost, svobodoljubnost. To naj so bogoslovci! To bodoči duhovniki! Kdo jih bo ukrotil, kdo vzgojil? Saj so čisto posvetni, čisto fantovski! Pod noč vam zapoje brez sramu in obzira celo okroglo, zaljubljeno, morda celo opolzko, kakor fantje na vasi. In ljudje na cesti postajajo in se sprašujejo, če gredo mimo kasarne ali kaj. Da, ubogi Lesar, zmajeval je nad nami, hodil med nas z osuplim pogledom in zaskrbljenim obrazom, nas prosil, za božjo voljo rotiti, naj se premagujemo, naj se krotimo, da se ne podere hiša, da se ne pohujša nad našim petjem mladina in starina, mladina s ceste in starina iz hiš okrog nas, saj stanujejo v njih sivolasi korarji in častivredni duhovniki, ki bodo ali sami od sebe ali opomnjeni od svojih gospodinj ugovarjali, morda celo tožili, da pride glas o vsem tem celo na škofijo,

celo do škofa. In kaj bodo rekli škof? Seveda smo mi imeli takrat kaj malo pojma o vseh teh častitljivih in častivrednih ustanovah okrog nas, še manj o vsej tej od pamtiveka sem ustaljeni in udomačeni budnosti in gorečnosti prebivalcev in prebivalk okrog stolnice, najmanj pa o našem ponovno osporavane vedenju, ki se nam je zdelo samo mladostno sproščeno in razposajeno, a niti najmanj nepravilno in pogrešeno. Kaj je mogel dopovedati Lesar kakemu Jankotu, naj ne začenja zopet in zopet le okroglih, fantovskih popevcic, tudi če je trdil in se hvalil, namreč Lesar, da je sam pevec, dober pevec in da rad poje, zelo rad poje, da pa se v celem svojem življenju še ni bil spozabil, da bi bil zapel kako erotično, zaljubljeno, okroglo, fantovsko. Janko in vsi drugi smo mu to sicer kaj radi, od srca verjeli, a ganilo nas to ni, vsaj dolgo ne, dotlej namreč, da so nas obdelali, obtesali in ustrojili še drugi, ki so naprošeni ali nenaprošeni vzeli v roko in držali v roki vajeti naše tako osamosvojene in tako sproščene mladostnosti, da jo uravnavajo v pravo smer, v smer moške zrelosti, sposobne za trdi boj življenja. Da, za boj življenja! Za ta trdi boj življenja smo se vzgajali sicer tudi mi sami, celo zelo samostojno in po svoje, ko smo kot preizkušeni borci to in ono borbo, ta in oni pretep, prinesli s širokih bojnih poljan Srbije ali Galicije ali Furlanije ali Tirolske na ozke hodnike lemenata, da je tekla tu in tam celo kri, prava človeška kri — a ta boj je bil preveč enostransko in preveč po naše pojmovan v primeru z onim, ki so nam o njem deklamirali naši predstojniki ter ga nam popisovali kot boj duha, boj dobrega s slabim, boj za zmago in rešitev lastne duše in duš drugih, boj brez udarcev pesti in prelivanja krvi, boj brez pušk in strojníc in granat, boj le in samo z „uma svitlim mečem“. Prisluhnilo smo sicer in se zatopili v vse te grozljive reči, a pretresle in trajno prevzele nas niso, preveč je še bilo v nas ostankov in sledov živih in resničnih front in strelskih jarkov. Kaj ste mogli dopovedati zato kakemu Brankotu ali Joškotu ali še kakemu drugemu rogobornežu! Naš „kapitelj“ je ostal, kar je bil, pa čeprav

si je Lesar lomil roke, čeprav je grozil, da bo šel, da bo moral iti, ker današnje mladine ne razume in razumeti ne more. Smilil se nam je dobri mož, ker smo vedeli, ker smo čutili, da bo res moral iti, da pride drugi, kj bo z močno roko segel med nas, da nas ukroti, zlepa ali zgrda,

čeprav po vojaško, kakor smo bili pred kratkim vajeni in nam je še vsem bilo v udih in spominu. Da, takega moža hočemo, takega moža nam je treba, kar se nam je potem naslednje leto tudi izpolnilo.

(Se bo nadaljevalo)

Novice od povsod

IZ DOMOVINE

Poleg opata stiškega samostana dr. Avgušтина Kostelca, ki smo se ga spomnili že na prejšnjih straneh, obhajajo letos svoje zlatomašniške jubileje v domovini še sledeči sobratje: lazarist J. Šporn, župnik Ignacij Žust in dekan Alojzij Kurent. Biseromašniki pa so: prelat Josip Volc, katehet Anton Čadež, župnik in pisatelj Franc Sal. Finžgar in župnik Dolinar.

30. decembra 1953 so v Sevnici pokopali biseromašnika preč. Alojzija Šoba. Rojen je bil na Vidmu leta 1865 Bogoslovje je študiral v Mariboru. 41 let je bil župnik v Zdolah, od leta 1939 v Sevnici. Med okupacijo je opravljal tri župnije: Sevnico, Boštanj, Studenec. Trk najstkrat je romal v Lurd v Franciji. Naj počiva v miru!

V Ljubljani so zopet zaprli stolnega kanonika dr. Franceta Kimovca.

„Družina“ — Dr. Josip Premrov, urednik lista „Družina“, piše takole enemu naših sobratov v Belgiji: „List „Družina“ je zdaj razširjen po vsej Sloveniji in tudi že v inozemstvu. Izhaja redno v nakladi 35.000 izvodov. Stalno prihajajo nova naročila iz vseh predelov naše države in tudi iz inozemstva. Če Vam bo list ugajal, ga pokažite našim izseljencem, med katerimi živite. Če bi kdo želel list naročiti, sporočite, bomo list pošiljali in sicer toliko izvodov, kolikor kdo želi.“

Sobrat iz Belgije dodaja tem besedam iz domovine sledeče: „Uprava je v

Novi Gorici. Odgovorni urednik je Stanko Vrtovec, dekan na Zalem hribu. Izhaja vsako prvo in tretjo soboto v mesecu. Tiska se v Ljubljani. Izvod stane 15 din. Uredništvo „Družine“ je v Ljubljani, Resljeva cesta 11/I. Tiska Umetniški zavod za litografijo v Ljubljani.

Iz 6. številke je videti: številke 1—3 vse pošle. 6. številka ima slabši papir. Velikost 35×27 cm, na 8 straneh. Poleg verskih ima nekaj domoljubnih načelnih člankov. Razprava o sv. maši se nadaljuje. Izhaja Mlakarjeva povest „Herta“. Kotiček: Naš domači zdravnik.“

Preprost kmečki mož piše iz domovine takole: „Pri nas je tudi duhovščina na dvoje. Eni so v organizaciji sv. Cirila in Metoda, drugi pa še ne. Iz ... še ni, oni iz ... pa je že. Teško je pogruntati, kako to gre: eni so z Vatikanom, drugi pa proti. Pa upajmo, da jih bo že božja Previdnost uredila brez nas.“

KOROŠKA

Preč. sobrat Jože Picej, župnik v Šmihelu pri Pliberku, je že dalje časa boledal na neki notranji boleznii. Končno se je moral za nekaj časa ločiti od svojih ovčic in se podrediti daljšemu zdravljenju v bolnišnici v Wolfsbergu, v torek 20. aprila pa je moral iti še na Dunaj. Želimo mu popolno okrevanje in skorajšnjo vrnitev v lepi Šmihel. Sobrat Alojzij Nemeč, kaplan v Šmihelu, sam tudi že omaguje od preobilnega dela.

Preč. Janez Polanc, urednik verskega tednika „Nedelja“ in priloge „Otrok božji“, bo odšel v kratkem na Dunaj nada-

ljevati teološke študije. Zelimo mu veliko uspeha!

Celovsko bogoslovje praznuje letos 400 letnico obstoja. Je eno najstarejših bogoslovnih semenišč v Evropi. V začetku druge svetovne vojne so ga morali bogoslovci zapustiti, ker ga je zasedla nacistična oblast. Preselili so se za nekaj časa v Št. Jurij ob Jezeru, nato pa v Krko, od koder so se preteklo jesen po 15 letih zopet vrnili v Celovec. Ker je semenišče še vedno zasedeno po Angležih, so se naselili v preurejenem gornjem delu Marjanišča.

TIROLE

Preč. sobrat Avguštin Pibernik je postal župnik v Nussdorf, P. Lienz, Osttirol. Čestitamo!

KANADA

Sobrat Martin Turk piše iz Vancouverja: „Ravno v tednu sv. Jožefa sem se preselil. Leto in pol je bil dolg moj „noviciat“ na škofiji. Zaradi upokojitve nekoga župnika je nadškofu zmanjkalo dovoljno število duhovnikov in sem tako prišel jaz na vrsto, da sem zamašil vrzel kaplanskega mesta. Prišel sem k dobremu župniku in na lep kraj. Pomagam v župniji, sem kaplan pri sestrah in „župnik“ hrvaško-slovenske župnije sv. Nikolaja... Maja meseca pride zopet g. Wolbang, da bo imel misijon. On sedaj potuje preko vse Kanade in bo obiskal vse kraje, kjer živi kaj več Slovencev. Da jim priliko, da za Marijino leto dobro opravijo prejem sv. zakramentov. Ni lahko njegovo delo, a to ga veseli in dela res z vsem ognjem in srcem, zato ima tudi uspehe. Tu je imel misijon lansko leto in se ga tudi za letos zelo vesele, tudi Hrvati... Ker sem sedaj od naših ljudi precej oddaljen, si bom kupil avto, da ne bo treba vedno čakati raznih busov in tramvajev in tako izgubljati veliko dragocenega časa.“

ZDRUŽENE DRŽAVE

Sobrat dr. Francé Kladnik, ki je lansko leto prišel iz Argentine, se je nastanil v Kaliforniji, St. George's Rectory, 120 West Fifth Street, Stockton 6, California, U. S. A.

ECUADOR

Naslednik rajnega sobrata Ignacija Skobeta na župniji Santa Ana je preč. sobrat Julij Čuk. V kratkem si je pridobil v škofiji veliko zaupanje in so ga imenovali za prosinodalnega sodnika.

ARGENTINA

Prvo obletnico smrti pok. prelata dr. Alojzija Odarja smo v Argentini lepo obhajali. Vsi tukajšnji naši listi in revije so prinesli o njem daljše članke. Na dan smrti 20. maja so imeli v semenišču v Adrogué slovesno zadušnico, nato pa so vsi profesorji in bogoslovci obiskali njegov grob na Čakariti v Buenos Airesu. 25. maja je bila zanj sv. maša v cerkvi sv. Frančiška Saleskega v Buenos Airesu, katere se je udeležilo lepo število rojakov.

Slovenski duhovniki v Buenos Airesu in okolici imamo redno mesečne sestanke. Vsako zadnjo sredo se nas zbere okrog 30. Najprej slišimo nekaj duhovnih misli, nato kako lepo in aktualno predavanje, na koncu pa se še porazgovorimo o tekočih problemih in zadevah dušnega pastirstva med rojaki v Argentini. Po sestanku se vedno pokrepčamo s kislim zeljem in klobasami, ki nam jih dobro pripravi Logarjeva mama. S klobasami pa mora biti seveda tudi pijača.

Slovenski dušni pastirji v Argentini: Tone Orehar, Jože Jurak, Karl Škulj, Janez Hladnik, Matija Lamovšek, Janez Kalan, Albin Avguštin, Janko Mernik in Vinko Flek so se po posvetovanju z drugimi sobratimi duhovniki in rojaki odločili, da začnejo akcijo za Slovensko hišo v Buenos Airesu, ki naj bi bila versko, kulturno in prosvetno središče vseh Slovencev v Argentini. Bog daj, da bi s to akcijo uspeli!

Zgodile so se sledeče izpremembe službenih mest naših duhovnikov v Argentini: Tone Legan je postal kaplan pri San Ponciano, La Plata; Janeza Malenška so imenovali za kaplana v Quilmesu; Matija Lamovšek je zasedel pred kratkim mesto hišnega kaplana v zavodu Srca Jezusovega v Castelarju; Janez Markič pa je postal župnik v Pontevedra. Vsi v škofiji La Plata.

Odmevi

U. S. A., Cleveland, 25. III. 1954

„Dobil sem „Omnes unum“ — in prebral. Z vsebino sem zadovoljen. Ste pri uredništvu dobro zadeli — v tej smeri naprej! Dr. Kladnik ima prav: „mnoge zanimive novice iz življenja (in delovanja in o izkušnjah — bi pristavil jaz) posameznih slovenskih duhovnikov“ — ki so v tako različnih okoliščinah, da se od vsakega morejo vsi kaj naučiti.“

Škof dr. Gregorij Rožman

Amlach, 23. III. 1954

„Revijo „Omnes unum“ sem te dni prejel. Zaradi obilne zaposlenosti te dni je še nisem mogel prebrati. Kolikor sem jo mogel na hitrico pregledati, mi prav ugaja. Upam, da bo ugajala tudi drugim. Da bi jo le vsi duhovniki v zamejstvu naročili in plačali!“

Mons. dr. Jože Jagodic

U. S. A., Cleveland, 17. IV. 1954.

„Revija je potrebna, začetek je storjen in zdaj držite. Upam, da bo vedno boljša. Uvod je zelo dober. Članek „Naši apologetični problemi“ je zelo aktualen. Drobne vesti so zanimive.“

Mons. Matija Škerbec

Ecuador, 8. IV. 1954.

„Veste, kar neumestno se mi zdi soditi revijo že po prvi številki. Imam vtis, da še išče usmerjenja, a sem prepričan, da ga bo našla. Ko bo imela ustvarjen krog dopisnikov, bo gotovo lahkota — vsaj za nas duhovnike — najbolj zaželen list v tujini. Če se boste držali tega, kar ste v uvodnem članku zapisali in se držali praktičnega življenja, bo vsaka številka boljša. Da bi je duhovniki ne naročili, — z malimi izjemami čudakov in onih, ki žive v skrajni bedi — si ne morem misliti. Tu bom rad priporočil, pa mislim, da ni potrebno.“

Andrej Križman

Španija, 19. maja 1954.

„Ni dolgo tega, kar sem prejel v veselo presenečenje novo slovensko duhovniško revijo „Omnes unum“. Sijajna zamisel in gotovo Bogu dopadljiva. Upam, da bodo tega mnenja vsi naši slovenski sobratje in ji z naročbo omogočili življenje. Nobenega dvoma ni, da nam je bila zelo potrebna revija, ki nam bi vsem slovenskim duhovnom, ki po sili ali pa drugače živimo izven domovine, bila živa tovariška vez, ki bi konkretnije obravnavala naše domače duhovniške zadeve.“

France Malovrh

Belgija, 28. III. 1954.

„Hvala lepa za pismo. Z velikim veseljem sem dan po tem vzel v roke „Omnes unum“, ki mi je zelo všeč. Nisem pričakoval, da bo revija tako lepa, z ovitkom in tako dobrim papirjem. Tudi z vsebino sem zadovoljen. Članki vsi zelo primerni. Vodopivčev posebno interesanten. Daljši bi ne smeli biti. Kladnikovo je zanimivo. Skratka želim le eno: da bi mogli vzdržati!“

Zdravko Reven

Švica, april 1954

Vaše glasilo me je kar iznenadilo. Nad vse sem ga vesel in prav rad bom poravnal naročnino ob prvi priliki. Zamisel je prav dobra. Tako se bomo počutili bolj povezane. Tu sem popolnoma sam in nimam priložnosti spregovoriti slovenske besede. Bo pa ta list obisk sobratov, ki so razkropljeni po širni zemlji.“

Aurelio Foschini

Št. Jakob v Rožu, 23. IV. 1954.

„Jaz sem nad duhovniško revijo navdušen, kajti to bom vsaj bral, dočim za druge stvari večinoma ni časa.“

Vinko Zaletel

Cura-Cautin, v maju 1954.

„Duhovniška revija mi ugaja, ker je pisana res preprosto. Niso samo znanstvene razprave, ki bi zanimale le nekaj duhovnikov.“

Janez Mohar

Izdaja: „Unio Apostolica“ (Gregor Mali) — Urejuje: Uredniški odbor (dr. Ignacij Lenček) — Uprava: Stanko Škrbe, Víctor Martínez 50. Vsi v Buenos Airesu.

Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires

